

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

ЭЛЕКТРОН ҲУКУМАТ ТЎҒРИСИДА(Давоми. Бошланғич
1-бетда).

давлат хизмати — ариза берувчиларнинг сўровларига кўра амалга ошириладиган давлат органларининг вазибаларини бажариш бўйича улар томонидан кўрсатиладиган хизмат. Агар қонун ҳужжатларига мувофиқ давлат хизматлари кўрсатиш функциялари бошқа ташкилотлар зиммасига юклатилган бўлса, улар ҳам давлат хизматини кўрсатишлари мумкин;

сўров — ариза берувчининг давлат хизмати кўрсатилиши тўғрисида давлат органларига юборилган талаб;

ариза берувчи — давлат органига сўров билан муносабат этган жисмоний ёки юридик шахс;

идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш — давлат органлари ўртасида ахборот-коммуникация технологиялари воситасида маълумотлар алмашиш;

электрон ҳукуматнинг ягона идентификаторлари — ҳар бир жисмоний ва юридик шахсга, кадастр ва кўчмас мулк объектларига, географик ва бошқа объектларга берилмайдиган, уларни электрон ҳукуматда идентификациялаш имконини берувчи ноёб кодлар;

электрон давлат хизматининг регламенти — электрон давлат хизмати кўрсатишга доир тартибни ва талабларни белгиловчи норматив-ҳуқуқий ҳужжат;

электрон давлат хизмати — ахборот-коммуникация технологиялари қўлланилган ҳолда кўрсатиладиган давлат хизмати.

4-модда. Электрон ҳукуматнинг асосий вазибалари

Электрон ҳукуматнинг асосий вазибалари куйидагилардан иборат:

давлат органлари фаолиятининг самардорлигини, тезкорлигини ва шаффофлигини таъминлаш, уларнинг масъулиятини ва ижро интизомини кучайтириш, аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари билан ахборот алмашишни таъминлашнинг кўшимча механизmlарини яратиш;

ариза берувчилар учун мамлакатнинг бутун ҳудудида давлат органлари билан ўзаро муносабатларни электрон ҳукумат доирасида амалга ошириш бўйича имкониятлар яратиш;

ўз зиммасига юклатилган вазибалар доирасида давлат органларининг маълумотлар базаларини, Ягона интерактив давлат хизматларини порталини ва Электрон давлат хизматларининг ягона реестрини шакллантириш; аҳоли ва тадбиркорлик субъектлари билан ўзаро муносабатларни амалга оширишда электрон ҳужжат айланиши, давлат органларининг ўзаро ҳамкорлиги ва уларнинг маълумотлар базалари ўртасида ахборот алмашинуви механизmlарини шакллантириш ҳисобига давлат бошқаруви тизимида «бир дарча» принципини жорий этиш;

тадбиркорлик субъектларининг электрон ҳужжат айланишидан фойдаланишга, шу жумладан статистика ҳисоботини тақдим этиш, божхона расмийлаштируви, лицензиялар, рухсатномалар, сертификатлар бериш жараёнларида, шунингдек давлат органларидан ахборот олиш жараёнларида электрон ҳужжат айланишидан фойдаланишга ўтказиш;

тадбиркорлик субъектларининг электрон тижорат, Интернет жаҳон ахборот тармоғи орқали маҳсулотни сотиш ва харидларни амалга ошириш тизимларидан фойдаланишини, шунингдек коммунал хизматларни ҳисобга олишнинг, назорат қилишнинг ва улар учун ҳақ тўлашнинг автоматлаштирилган тизимларини жорий этишни кенгайтириш;

нақд бўлмаган электрон тўловлар, давлат харидларини амалга ошириш, масофадан фойдаланиш тизимларини ва банк-молия соҳасидаги фаолиятнинг бошқа электрон шаклларини ривожлантириш.

5-модда. Электрон ҳукуматнинг асосий принциплари

Электрон ҳукуматнинг асосий принциплари куйидагилардан иборат:

давлат органлари фаолиятининг очиқлиги ва шаффофлиги;

электрон давлат хизматларидан ариза берувчиларнинг тенг равишда фойдаланиши; «бир дарча» принципи бўйича электрон давлат хизматлари кўрсатиш;

давлат органларининг ҳужжатларини бирхиллаштириш;

электрон ҳукуматнинг ягона идентификаторларидан фойдаланиш; электрон давлат хизматлари кўрсатиш тартибини мунтазам такомиллаштириб бориш; ахборот хавфсизлигини таъминлаш.

6-модда. Давлат органлари фаолиятининг очиқлиги ва шаффофлиги принципи

Давлат органларининг электрон ҳукумат соҳасидаги фаолияти қонун ҳужжатларига мувофиқ очиқ ва шаффоф тарзда амалга оширилади.

Ариза берувчиларга электрон давлат хизматлари кўрсатиш тартиби тўғрисидаги ахборот оммабоп ва очиқдир ҳамда у электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органларининг расмий веб-сайтларида эълон қилинади.

Электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органлари ариза берувчи сўровининг кўриб чиқиши ҳолати ва хизматлар кўрсатилиши натижалари тўғрисидаги ахборотни тегишли хабарларни электрон шаклда юбориш йўли билан унинг талабига кўра тақдим этади.

7-модда. Электрон давлат хизматларидан ариза берувчиларнинг тенг равишда фойдаланиши принципи

Электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органлари барча ариза берувчиларнинг электрон давлат хизматларидан тенг равишда фойдаланиши учун шарт-шароитлар яратиши шарт.

8-модда. «Бир дарча» орқали электрон давлат хизматлари кўрсатиш принципи

Электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органи бундай хизмат кўрсатиш учун бошқа давлат органларида мавжуд бўлган ҳужжатлар ва маълумотларни олиши талаб этиладиган ҳолларда электрон давлат хизмати кўрсатиш «бир дарча» принципи бўйича амалга оширилади, бунда электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органи мазкур ҳужжатлар ва маълумотларни мустақил равишда, ариза берувчининг иштирокисиз идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш воситасида олади.

9-модда. Давлат органларининг ҳужжатларини бирхиллаштириш принципи

Электрон давлат хизматлари кўрсатиш чоғида, шунингдек идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш жараёнида фойдаланиладиган давлат органлари ҳужжатлари электрон давлат хизмати кўрсатиш доирасида бошқа давлат органлари томонидан сўралаётган ахборотнинг ушбу ҳужжатлардан чиқариб ташланиши ҳисобга олинган ҳолда ўзаро бирхиллаштирилиши керак.

Ҳужжатларни бирхиллаштириш бевосита давлат органлари томонидан электрон ҳукумат соҳасидаги ваколатли орган билан биргаликда амалга оширилади.

10-модда. Электрон ҳукуматнинг ягона идентификаторларидан фойдаланиш принципи

Электрон давлат хизматлари кўрсатиш чоғида, шунингдек идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш жараёнида электрон ҳукуматнинг ягона идентификаторларидан фойдаланилади.

Ахборотни электрон ҳукуматнинг марказий маълумотлар базаларида, шунингдек электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органларининг ахборот тизимларида ва ахборот ресурсларида сақлаш ҳамда унга ишлов бериш электрон ҳукуматнинг ягона идентификаторларидан фойдаланган ҳолда амалга оширилади.

Электрон ҳукуматнинг ягона идентификаторлари рўйхати, уни шакллантириш, юритиш ва ундан фойдаланиш тартиби, шунингдек ариза берувчининг ўзи тақдим этган идентификаторга мувофиқлигини аниқлаш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

11-модда. Электрон давлат хизматлари кўрсатиш тартибини мунтазам такомиллаштириб бориш принципи

Электрон давлат хизматлари кўрсатиш, шунингдек электрон давлат хизматлари

кўрсатувчи давлат органларининг ўзаро ҳамкорлик қилиш тартиби такомиллаштириб борилиши, шу жумладан куйидаги йўллар билан такомиллаштириб борилиши шарт:

давлат органларининг ортқича маъмурий тартиб-таомилларини бартараф этиш ва (ёки) бирлаштириш ҳамда келишиб олинмайдиган вазибалари сонини камайтириш; ариза берувчилар томонидан тақдим этиладиган ҳужжатлар сонини қисқартириш; идоралараро электрон ҳамкорлик қилишни мақбуллаштириш;

электрон давлат хизматлари кўрсатиш муддатларини қисқартириш.

Электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органлари электрон давлат хизматлари кўрсатиш тартибини мунтазам такомиллаштириб боришга қаратилган чора-тадбирларни ишлаб чиқиши ва амалга ошириши шарт.

12-модда. Ахборот хавфсизлигини таъминлаш принципи

Электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органлари электрон давлат хизматлари кўрсатишда фойдаланиладиган ахборот тизимлари ва ахборот ресурсларининг ахборот хавфсизлигини таъминлаши шарт.

Электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органлари шахсга доир маълумотлар, шунингдек давлат сирларини ёки қонун билан кўриқланадиган бошқа сирни ташкил этувчи маълумотлар муҳофаза қилинишини ва улардан рухсатсиз фойдаланишнинг олди олинишни таъминлаш юзасидан зарур ташкилий-техник чоралар кўради.

Электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органларининг ахборот тизимларида ва ахборот ресурсларида сақланадиган шахсга доир маълумотлардан улар қайси ариза берувчига тааллуқли бўлса, ўша ариза берувчининг розилиги билан уларга ишлов бериш, уларни узатиш ва олиш учун фойдаланилади, бундан қонун ҳужжатларида белгиланган ҳоллар мустасно.

2-БОБ. ЭЛЕКТРОН ҲУКУМАТ СОҲАСИНИ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ТАРТИБГА СОЛИШ**13-модда. Электрон ҳукумат соҳасини давлат томонидан тартибга солиш асосий принциплари**

Электрон ҳукумат соҳасини давлат томонидан тартибга солиши Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, электрон ҳукумат соҳасидаги ваколатли орган ва бошқа давлат органлари амалга оширади.

14-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг электрон ҳукумат соҳасидаги ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

электрон ҳукумат соҳасида ягона давлат сиёсати амалга оширилишини таъминлайди; электрон ҳукумат соҳасидаги давлат дастурларини ва бошқа дастурларни тасдиқлайди ҳамда уларнинг амалга оширилишини назорат қилади;

электрон ҳукуматнинг шакллантирилишини ва ишлашини унинг асосий принципларига мувофиқ таъминлайди;

Электрон давлат хизматларининг ягона реестрини юритиш тартибини белгилайди; идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш тизимининг ишлаш тартибини белгилайди; электрон давлат хизматларини кўрсатишда электрон давлат хизматлари кўрсатувчи бир нечта давлат органи иштирок этадиган бўлса, ўша электрон давлат хизматларининг регламентларини тасдиқлайди;

электрон давлат хизматлари кўрсатиш сифатини баҳолаш услубиётини, шунингдек электрон ҳукумат лойиҳаларини амалга ошириш самардорлигининг мақсадли кўрсаткичларини тасдиқлайди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

15-модда. Электрон ҳукумат соҳасидаги ваколатли органнинг ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги электрон ҳукумат соҳасидаги ваколатли органдир.

Электрон ҳукумат соҳасидаги ваколатли орган ўз ваколатлари доирасида:

электрон ҳукумат соҳасида ягона давлат сиёсатини амалга оширади;

электрон ҳукуматнинг янада ривожлантиришнинг устувор йўналишларини белгилаш ва электрон ҳукумат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини такомиллаштириш бўйича таклифлар ишлаб чиқишини амалга оширади;

электрон ҳукумат соҳасидаги давлат дастурларини ва бошқа дастурларни ишлаб чиқади;

давлат органларининг электрон ҳукумат соҳасидаги фаолиятини мувофиқлаштириб боради;

электрон ҳукумат соҳасидаги мониторингни амалга оширади, электрон давлат хизматлари кўрсатиш, шунингдек идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги ҳисобот материалларини шакллантиради ва уларга ишлов беради;

электрон ҳукумат инфратузилмасининг марказий маълумотлар базаларига, идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш тизимида, Ягона интерактив давлат хизматлари порталига, Маълумотларга ишлов бериш марказига ва идоралараро маълумотлар узатиш тармоғига тааллуқли қисмининг ишлаб туришини таъминлайди;

электрон давлат хизматлари кўрсатилиши сифатини, шунингдек электрон ҳукумат лойиҳаларини амалга ошириш самардорлигининг мақсадли кўрсаткичларига эришилиши даражасини баҳолайди;

ахборотни тўплаш, сақлаш, унга ишлов бериш, уни узатиш ва алмашиш бўйича стандартлар ҳамда техник талаблар асосида электрон ҳукуматнинг техник асосини шакллантириш чора-тадбирларини кўради; кўрсатилаётган электрон давлат хизматлари ва идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш тартиб-таомилларини такомиллаштириш бўйича таклифлар ишлаб чиқади;

электрон давлат хизматларининг регламентлари келишиб олинишини амалга оширади;

Электрон давлат хизматларининг ягона реестрини шакллантиради ва юритади;

электрон ҳукумат ахборот тизимларининг ва ахборот ресурсларининг ахборот хавфсизлигини таъминлаш чора-тадбирларини ишлаб чиқади ҳамда амалга оширади;

электрон ҳукумат соҳасида давлат органлари ходимларини тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини ташкил қилишда иштирок этади;

Ўзбекистон Республикасида электрон ҳукуматни ривожлантиришга инвестициялар жалб этилишини таъминлайди;

электрон ҳукумат соҳасида халқаро ҳамкорликни амалга оширади.

Электрон ҳукумат соҳасидаги ваколатли орган қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

16-модда. Давлат органларининг электрон ҳукумат соҳасидаги ваколатлари

Давлат органлари ўз ваколатлари доирасида:

электрон ҳукумат соҳасида ягона давлат сиёсатини амалга оширишда иштирок этади;

электрон ҳукумат соҳасидаги давлат дастурларини ва бошқа дастурларни ишлаб чиқишда ҳамда амалга оширишда иштирок этади;

электрон ҳукумат соҳасида ахборот тизимлари ва ахборот ресурсларининг, шунингдек электрон давлат хизматларининг жорий этилишини, ривожлантирилишини ҳамда интеграциялашувини таъминлайди;

ўзларининг фаолият соҳасига мувофиқ электрон давлат хизматларининг регламентларини ишлаб чиқади ва электрон ҳукумат соҳасидаги ваколатли орган билан келишилган ҳолда уларни тасдиқлайди;

ўзи кўрсатадиган электрон давлат хизматлари Электрон давлат хизматларининг ягона реестрида рўйхатдан ўтказилишини таъминлайди;

ариза берувчиларнинг танловига кўра электрон давлат хизматларини олиш имкониятини таъминлайди;

электрон давлат хизматлари кўрсатиш учун зарур шарт-шароитлар яратади, шу жумладан имконияти чекланган шахсларга зарур шарт-шароитлар яратади;

электрон давлат хизматлари кўрсатиш учун зарур бўлган маълумотларни ўз ичига

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

ЭЛЕКТРОН ҲУКУМАТ ТЎҒРИСИДА

олган ахборот тизимлари ва ахборот ресурсларининг узлуксиз ишлаши таъминлайди;

ахборот тизимлари ва ахборот ресурсларининг ахборот хавфсизлигини таъминлаш чораларини кўради;

электрон ҳукумат соҳасида ходимларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг ма-лакани ошириш чораларини кўради;

электрон ҳукумат соҳасидаги давлат дастурларига ва бошқа дастурларга узвий боғлиқ ҳолда ахборот тизимларини, ахборот ресурслари ва тармоқларини ривожлантиришнинг идоравий режаларини (дастурларини) ишлаб чиқади;

ўз расмий веб-сайтларининг доимий ишлаши, шунингдек уларда электрон давлат хизматлари кўрсатиш тартиби тўғрисидаги ахборот эълон қилинишини таъминлайди;

ўз таркибий бўлинмаларида ахборот-коммуникация технологиялари жорий этилишини таъминлайди;

электрон давлат хизматлари кўрсатилишининг бориши тўғрисидаги ахборотнинг ариза берувчилар томонидан ўзаро ҳамкорликнинг турли шакллари орқали олиниши имкониятини таъминлайди;

электрон ҳукумат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини такомиллаштириш бўйича таклифлар ишлаб чиқишда иштирок этади.

Давлат органлари қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

17-модда. Қорақалпоғистон Республикасида, вилоятларда ва Тошкент шаҳрида электрон ҳукуматни ривожлантириш

Қорақалпоғистон Республикасида, вилоятларда ва Тошкент шаҳрида ҳудудий ривожлантириш дастурлари электрон ҳукумат соҳасидаги давлат дастурлари ва бошқа дастурлар билан ўзаро боғлиқ бўлиши керак.

Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари электрон давлат хизматларини жорий этиш, идоралараро электрон ҳамкорликни ташкил қилиш лойиҳаларини электрон ҳукумат соҳасидаги ваколатли орган билан келишилган ҳолда амалга оширади.

3-БОБ. ЭЛЕКТРОН ДАВЛАТ ХИЗМАТЛАРИ КЎРСАТИШ**18-модда. Электрон давлат хизматларининг турлари**

Электрон давлат хизматлари ахборот ва интерактив давлат хизматлари тарзида бўлиши мумкин.

Ахборот давлат хизмати ариза берувчиларнинг ахборотга бўлган эҳтиёжларини қаноатлантиришга қаратилган, давлат органининг фаолияти тўғрисидаги ахборотни эълон қилиш ва бошқача тарзда тарқатиш йўли билан кўрсатиладиган электрон давлат хизматидир.

Интерактив давлат хизмати ариза берувчига ариза берувчи ва электрон давлат хизмати кўрсатувчи давлат органи ўртасида икки томонлама электрон ҳамкорлик йўли билан кўрсатиладиган электрон давлат хизматидир.

19-модда. Электрон давлат хизматларининг ягона реестри

Электрон давлат хизматлари Электрон давлат хизматларининг ягона реестрида рўйхатдан ўтказилиши керак.

Электрон давлат хизматларининг ягона реестрида электрон давлат хизмати кўрсатиш учун зарур бўлган ҳужжатлар ва маълумотларнинг рўйхати ҳамда ҳажми, шунингдек уларнинг тақдим этилиши учун масъул бўлган давлат органлари тўғрисидаги ахборот кўрсатилиши керак.

Электрон давлат хизматларининг ягона реестрини юритиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

20-модда. Электрон давлат хизматларига доир талаблар

Ахборот давлат хизматлари тўлиқ ва ишончли ахборотни ўз ичига олиши керак. Интерактив давлат хизматлари:

қонун ҳужжатлари асосида ва ахборотни тўплаш, сақлаш, унга ишлов бериш, уни

узатиш ҳамда алмашиш бўйича техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатлар асосида ташкил этилиши;

электрон давлат хизматларининг тасдиқланган регламенти асосида кўрсатилиши; шахсга доир маълумотларга ишлов беришни назарда тутувчи хизматлардан ариза берувчиларнинг хавфсиз фойдаланишини таъминлаши;

сўров юбориш ва электрон давлат хизматининг натижасини олиш имкониятини таъминлаши;

тўлиқ, ишончли бўлган ва рухсатсиз фойдаланишдан ҳимоя қилинган ахборотни ўз ичига олиши керак.

21-модда. Электрон давлат хизмати кўрсатиш тўғрисидаги сўровга доир талаблар

Электрон давлат хизмати кўрсатиш тўғрисидаги сўровнинг таркибига, ҳажмига, идентификациясига, уни расмийлаштириш ва юбориш тартибига доир талаблар электрон давлат хизматининг регламенти билан тасдиқланади.

Ариза берувчининг идентификацияланишини талаб этувчи электрон давлат хизмати кўрсатиш тўғрисидаги сўров, қоида тариқасида, электрон ҳужжат тарзида бўлиши керак.

Электрон давлат хизмати кўрсатиш тўғрисида электрон ҳужжат тарзида юборилган сўров қоғоз шаклида юборилган сўровга тенглаштирилади.

22-модда. Сўралаётган электрон давлат хизмати бўйича бериладиган жавобга доир талаблар

Сўралаётган электрон давлат хизмати бўйича бериладиган жавобнинг таркибига, ҳажмига, идентификациясига, уни расмийлаштириш ва юбориш тартибига доир талаблар электрон давлат хизматининг регламенти билан тасдиқланади.

Сўралаётган электрон давлат хизмати бўйича ариза берувчига юбориладиган жавоб, қоида тариқасида, электрон ҳужжат тарзида бўлиши ва электрон давлат хизматининг регламентида белгиланган муддатларда юборилиши керак.

Сўралаётган электрон давлат хизмати бўйича электрон ҳужжат тарзида юборилган жавоб қоғоз шаклида юборилган жавобга тенглаштирилади.

23-модда. Ариза берувчининг электрон давлат хизматларини олиш чоғидаги ҳуқуқлари

Ариза берувчи куйидаги ҳуқуқларга эга: электрон давлат хизматларини ўз вақтида ва электрон давлат хизматларининг тасдиқланган регламентларига мувофиқ олиш;

электрон давлат хизматлари кўрсатиш тартиби тўғрисида тўлиқ ва ишончли ахборот олиш;

электрон давлат хизмати кўрсатилишининг бориши тўғрисида ўзаро ҳамкорликнинг турли шакллари (расмий веб-сайт, телефон, электрон почта, тезкор алоқа ва бошқалар) орқали ахборот олиш;

Идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш давлат органларининг қарорлари, улар мансабдор шахсларининг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан бўйсунув тартибда юқори турувчи органларга ёки мансабдор шахсларга ёхуд судга белгиланган тартибда шикоят қилиш;

электрон давлат хизматлари кўрсатиш сифатини баҳолашда иштирок этиш;

электрон давлат хизматларини такомиллаштириш юзасидан таклифлар киритиш. Ариза берувчи қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

24-модда. Электрон давлат хизматлари кўрсатиш сифатини баҳолашни амалга ошириш тартиби

Электрон давлат хизматлари кўрсатиш сифатини баҳолаш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлайдиган услубиёт, шунингдек жамоатчилик фикрини ўрганиш асосида электрон ҳукумат соҳасидаги ваколатли орган томонидан амалга оширилади.

Электрон давлат хизматлари кўрсатиш сифатини баҳолаш натижалари мунтазам

равишда оммавий ахборот воситаларида эълон қилиниши керак.

Электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органлари баҳолаш натижаларини ҳисобга олган ҳолда ушбу хизматларнинг кўрсатилиш сифатини ошириш бўйича чоралар кўриши шарт.

4-БОБ. ЭЛЕКТРОН ҲУКУМАТНИНГ ИШЛАШИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ**25-модда. Электрон ҳукумат инфратузилмаси**

Электрон ҳукумат инфратузилмаси: марказий маълумотлар базаларидан; идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш тизимидан;

давлат органларининг ахборот тизимлари ва ахборот ресурслари ҳамда уларнинг мажмуаларидан;

давлат органларининг расмий веб-сайтлари ва Ягона интерактив давлат хизматлари порталидан;

Маълумотларга ишлов бериш маркази ва идоралараро маълумотлар узатиш тармоғидан иборатдир.

26-модда. Электрон ҳукуматнинг марказий маълумотлар базалари

Электрон ҳукуматнинг марказий маълумотлар базалари ягона марказлаштирилган ахборот манбаларини тақдим этувчи давлат ахборот ресурслари бўлиб, уларда давлат хизматлари кўрсатиш ҳамда идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш учун давлат органларининг асосий маълумотлари умумлаштирилади ва сақланади.

Электрон давлат хизматлари кўрсатиш чоғида, шунингдек идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш жараёнида электрон ҳукуматнинг марказий маълумотлар базаларидаги ахборотдан фойдаланилади. Электрон давлат хизматлари кўрсатиш учун, шунингдек идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш учун зарур бўлган бошқа ахборот давлат органларининг ахборот тизимлари ва ахборот ресурсларида сақланиши мумкин.

Электрон ҳукуматнинг марказий маълумотлар базаларини яратиш, улардан фойдаланиш ва уларни сақлаш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

27-модда. Идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш тизими, давлат органларининг ахборот тизимлари ва ахборот ресурслари ҳамда уларнинг мажмуалари

Идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш тизими электрон давлат хизматлари кўрсатиш чоғида давлат органларининг функциялари ва вазифаларини амалга ошириш мақсадида уларнинг ўзаро ҳамкорлигини таъминлайди.

Давлат органлари томонидан ахборот тизимларини ва ахборот ресурсларини яратиш чоғида идоралараро электрон ҳамкорлик қилиши таъминлаш учун электрон ҳукуматнинг марказий маълумотлар базалари билан уларнинг интеграциялашуви имконияти назарда тутилган бўлиши керак.

Идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш тизими ахборотни тўплашга, сақлашга, унга ишлов беришга, уни узатишга ва алмашишга доир талаблар асосида ишлайди.

Давлат органларида фойдаланиладиган ҳужжатлар электрон ҳужжат айланиши тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ, асосан электрон ҳужжатлар тарзида яратилиши, жўнатилиши ва сақланиши керак.

Идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш воситасида узатиладиган ҳужжатларнинг ва ахборотнинг рўйхати электрон давлат хизматларининг регламентлари билан белгиланади.

Идоралараро электрон ҳамкорлик қилиш тизимининг ишлаш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

Давлат органларининг электрон ҳукуматдаги ахборот тизимлари ва ахборот ресурслари ушбу органларнинг ваколатлари дои-

расида ахборотни тўплашни, сақлашни, излашни, унга ишлов беришни, шунингдек ундан фойдаланишни таъминлайди.

Давлат органларининг электрон ҳукуматдаги ахборот тизимлари ва ахборот ресурслари ахборотни тўплашни, сақлашни, излашни, унга ишлов беришни, шунингдек ушбу органларнинг ўзаро электрон ҳамкорлиги жараёнида автоматлаштирилишини таъминлайдиган мажмуаларга бирлаштирилиши мумкин.

28-модда. Давлат органларининг расмий веб-сайтлари ва Ягона интерактив давлат хизматлари портали

Электрон давлат хизматлари ариза берувчиларга давлат органларининг расмий веб-сайтлари орқали ҳамда давлат органлари томонидан кўрсатиладиган интерактив давлат хизматларидан фойдаланишнинг ягона нуқтаси бўлган Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали кўрсатилади.

Электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органлари электрон давлат хизматлари кўрсатиш тартиби тўғрисидаги ахборотни ўз расмий веб-сайтларига жойлаштиради.

29-модда. Электрон ҳукуматнинг маълумотларга ишлов бериш маркази ва идоралараро маълумотлар узатиш тармоғи

Электрон ҳукуматнинг маълумотларга ишлов бериш маркази электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органларининг идоравий ва идоралараро ахборот тизимлари ҳамда ахборот ресурсларининг, электрон ҳукумат марказий маълумотлар базаларининг сақланишини ва интеграциялашувини таъминлайди.

Электрон давлат хизматлари кўрсатувчи давлат органлари идоравий ва идоралараро ахборот тизимларининг ҳамда ахборот ресурсларининг, электрон ҳукумат марказий маълумотлар базаларининг ўзаро ҳамкорлиги электрон ҳукуматнинг идоралараро маълумотлар узатиш тармоғи орқали амалга оширилади.

5-БОБ. ЯКУНЛОВЧИ ҚОИДАЛАР**30-модда. Электрон ҳукуматни шакллантиришга ва ривожлантиришга доир фаолиятни молиялаштириш**

Электрон ҳукуматни шакллантиришга ва ривожлантиришга доир фаолиятни молиялаштириш Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети маблағлари ҳамда қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан амалга оширилади.

31-модда. Низоларни ҳал этиш

Электрон ҳукумат соҳасидаги низолар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади.

32-модда. Электрон ҳукумат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик

Электрон ҳукумат тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганликда айбдор шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўлади.

33-модда. Қонун ҳужжатларини ушбу Қонунга мувофиқлаштириш

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

ҳукумат қарорларини ушбу Қонунга мувофиқлаштирсин;

давлат бошқаруви органларининг ушбу Қонунга зид бўлган ўз норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини қайта кўриб чиқишлари ва бекор қилишларини таъминласин.

34-модда. Ушбу Қонуннинг кучга кириши

Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан олти ой ўтгач кучга киради.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

Тошкент шаҳри,
2015 йил 9 декабрь
№ ЎРҚ—395

И. КАРИМОВ

Ўқув йиғини

(Давоми. Бошланғич
1-бетда).

Машгулотлар дарс жадвалидан «Ички ишлар органларида инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, қонун устуворлигини таъминлаш йўлида олиб борилаётган ишлар», «Ўзбек модели»: демократик жамият қурилиши назарияси ва амалиёти», «Ноқонуний фаолият кўрсатаётган диний-экстремистик оқимлар ва террорчилик ҳаракатлари», «Ички ишлар органлари ходимлари фаолиятида шахсий таркиб билан ишлашда тарбиявий таъсир ўтказишнинг муҳим жиҳатлари», «Халқаро террористик жангари гуруҳларга қарши замонавий стратегик тактикалар» сингари долзарб мавзулар ўрин олган. Бу тингловчиларнинг бугунги кунда дунёда рўй бераётган воқеа-ҳодисалардан мунтазам хабардор бўлиши ва ўз муносабатини билдириши, соҳага оид буйруқларнинг мазмун-моҳиятини тарафдорроқ англашига муносиб ҳисса қўшиши, шубҳасиз.

Ўқув йиғини якунида тингловчилардан хизмат фаолияти бўйича касбий, жанговар ва жисмоний тайёргарлик, шунингдек, ижтимоий-сиёсий билимлари юзасидан ҳам синовлар қабул қилинди.

Тингловчиларга сертификат топшириш маросими ҳам тантанали тарзда бўлиб ўтди. Унда ИИБ ШТБИХ бошлиғининг ўринбосари, полковник А. Усмонов тингловчиларни кутлар экан, ходимларнинг жисмоний тайёр-

БИЛИМ ВА ТАЖРИБАНИНГ ОШИШИ ХИЗМАТ САМАРАДОРЛИГИНИ ЮКСАЛТИРАДИ

гарлигини ошириш борасида «Динамо» ЖТСЖ билан ҳамкорликда соҳавий хизматлар ва ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари ўртасида ўтказилаёт-

ликларни бартараф этиш юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди. Шулар қаторида, касбий тайёргарлик йўналишида хизмат қилаётган ходимлар

Кўнғирот тумани ИИБ ШТБИГ катта инспектори, катта лейтенант К. Ниетуллаев сўзга чиқиб, ҳукуматимиз ҳамда вазирлик раҳбарияти томонидан ходимларнинг хизматда юқори натижаларга эришишлари учун яратилаётган шароитлар хусусида тўлқинли сўзлашди. Эл-юрт орасида ички ишлар идоралари ходимларининг обрўсини кўтариб, намунали хизматлари билан билдирилган юксак ишончни оқлашга ваъда беришди.

Шу ўринда айтиш лозимки, тингловчилар соҳага оид билим ва кўникмаларини ҳар томонлама бойитишлари учун вазирлик раҳбарияти томонидан ҳарбий дала полигонидан барча шароитлар яратилди. Ўқув дастурида режалаштирилган машгулотлар замонавий ўқув-кўргазмалар қуроллардан фойдаланган ҳолда соҳавий хизматларнинг раҳбар ва тажрибали амалиёт ходимлари томонидан олиб борилди. Вазирлик олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари томонидан турли мавзуларда олиб борилган машгулотлар уларнинг билим ва дунёқарашларининг ҳар томонлама юксалишида муҳим омил бўлиб хизмат қилди. Бундан ташқари, тингловчилар

ган турли спорт мусобақалари кўрик-танловлар муҳим ўрин тутаётганини таъкидлади. Шунингдек, халқаро уюшган ва трансмиллий жиноятчилик каби инсониятга хавф солаётган ҳодисалар таҳдиди кучайиб бораётгани боис ҳар доим огоҳлик ва ҳушёрликни унутмаслик лозимлигини алоҳида қайд этди. Бундан ташқари, ички ишлар идораларида шахсий таркиб билан хизмат, жанговар ва жисмоний тайёргарлик машгулотларини ташкил этишда йўл қўйилаётган айрим камчи-

томонидан юқори лавозимларга тавсия этилаётган номзодларнинг билим савияларига алоҳида эътибор қаратиш лозимлигига ҳам тўхталиб ўтди ва бу ерда олган билимлари келгусида хизмат самарадорлигини оширишда дастурамал вази фасини ўташига ишонч билдириб, уларга омад тилади.

Сертификат топшириш маросимида тингловчилар номидан Тошкент шаҳар Яққасарой тумани ИИБ ШТБИГ инспектори, сержант Ш. Каримов, Қорақалпоғистон Республикаси

учун турли маданий тадбирлар, жумладан, таниқли санъаткорларнинг Ватан, дўстлик ва тинчликни мадҳ этувчи куй-қўшиқлари ходимларнинг дам олишлари завқли ўтишини таъминлади. Ўқув йиғини давомида ходимларнинг бадиий, сиёсий ва бошқа мавзулардаги адабиётлардан фойдаланишлари учун кўчма кутубхона ташкил қилинди.

— Бу ерда ўтказилган барча машгулотлар соҳага оид билимларимизни ҳар томонлама бойитди, — дейди Транспортдаги ИИБ Ховос тармоқ ИИБ ШТБИГ инспектори, сафдор Бобур Усмонов. — Мустақил тайёргарлик соатларида эса турли ҳудудлардан келган ҳамкасбларимиз билан ўзаро тажриба алмашидик. Илғор тажрибаларни келгуси хизмат фаолиятимизда қўллашга келишиб олдик. Ўқув йиғини жараёнида олган билимларимиз, орттирган тажрибаларимиз келгуси хизмат фаолиятимизда муҳим ўрин тутиши, шубҳасиз.

Дарҳақиқат, тингловчилар бу ерда олган билимлари, орттирган тажрибаларини жойларда ҳамкасблари билан ўртоқлашдилар. Бу, ўз навбатида, эл-юрт осойишталигини асрашда муқаддас вазифани шараф билан бажаришлари йўлида уларга дастурамал бўлиб хизмат қилади.

**Шерзод АБДУСАМАДОВ,
Абу КЕНЖАЕВ
олган суратлар.**

Хабар

САФДОРЛАРГА СЕРТИФИКАТЛАР ТОПШИРИЛДИ

Республика ИИБ ШТБИХга бевосита бўйсунувчи Сержантлар таркибини қайта тайёрлаш ва малака ошириш Тошкент шаҳар марказида навбатдаги ўқув йиғини ўз якунига етди. Шу муносабат билан бошланғич тайёргарлик курсини тамомлаган сафдорларга сертификат топшириш маросими бўлиб ўтди.

Битирувчилар тантанали маросимга тайёр эканлиги ҳақида ахборот берилгач, марказ бошлиғи вази фасини вақтинча бажарувчи, подполковник Н. Ҳазратов уларни ҳаётларидаги унутилмас кун билан муборакбод этиб, келгусидаги фаолиятларида улкан муваффақиятлар тилар экан, жумладан, шундай деди:

— Бугунгидай тинч ва осойишта ҳаётимиз барқарорлигини сақлашда жасорат билан хизмат қилаётган элнинг мард ўғлонлари бўлиши ички ишлар идоралари ходимлари ҳар қандай юксак эътирофга лойиқдир. Шу боисдан, улар халқнинг гуруҳига айланиб бораётгани айна ҳақиқат. Сизлар ҳам жамиятимизнинг осуда ва фаровон турмуш тарзини таъминлаш, истиқлол шарофати билан қўлга киритган ютуқларимизни ҳимоя қилишга ҳамда белгиланган топшириқларни ўз вақтида бажариб, юртимиз шон-шухратини янада ошириш йўлида бор куч-ғайратингизни сарфлашингизга ишонаман.

Профессор-ўқитувчилар жамоаси номидан сўз олган марказнинг махсус тайёргарлик цикли ўқитувчиси, подполковник Ш. Ибрагимов битирувчиларни кутлаб, уларнинг келгуси фаолиятларига муваффақият тилади. Битирувчилар номидан сўзга чиққан сафдор С. Каримов тизимда фаолиятини бошлаган ёш ходимларнинг таълим-тарбия олиши учун республика ИИБ раҳбари-

яти томонидан яратилган шароитлардан унумли фойдаланган ҳолда билдирилган юксак ишончни оқлаш саф майдонидан турган ҳар бир осойишталик посбони учун улкан масъулият ва шараф эканини айтиб ўтди.

Шундан сўнг намунали хулқи ва билими билан сафдошларига ўрнак бўлган бир гуруҳ битирувчилар марказнинг фахрий ёрликлари билан тақдирланди.

— Мазкур таълим даргоҳидаги ўтган уч ойлик бошланғич тайёргарлик соҳага оид билим ва тажрибаларимизни бойитиш имконини берди, — дейди сафдор Д. Назаров. — Малакали ва тажрибали профессор-ўқитувчиларнинг берган билимлари она юрт тинчлиги, осойишталигини таъминлашдек муқаддас бурчимизни виждонан ва сизқидилдан бажаришимизда муҳим дастурамал бўлиб хизмат қилади.

Тадбир сўнгида битирувчилар шахдам қадамлар билан саф майдонидан ўтишди. Улар томонидан ижро этилган она Ватан, истиқлол ва фидойиликни тараннум этувчи саф қўшиқлари ўзгача шуқуқ бахш этди.

**Михли САФАРОВ,
кичик сержант.**

Бахтимиз қомуси — Конституциямизнинг йигирма уч йиллиги нишонланган кун ИИБ ШТБИХга бевосита бўйсунувчи Сержантлар таркибини қайта тайёрлаш ва малака ошириш Олмалик шаҳар

марказида ҳам бошланғич тайёргарликдан ўтган сафдорларга сертификатлар топшириш маросими бўлиб ўтди.

Ушбу тадбир муносабати билан тақлиф қилинган меҳмонлар минбардан жой олгач, курсантлар Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳиясини ижро этишди. Шундан сўнг марказ бошлиғи, полковник Ҳ. Дўсматов сўз олиб, бошланғич тайёргарлик курсларида уч ой давомида ҳам назарий билимларни эгаллаб, ҳам амалий кўникмалар ҳосил қилиб, ўз билим ва тажрибаларини янада оширган битирувчилар юртимиз тинчлиги, осойишталигини сақлаш ҳамда фуқароларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, жиноятчиликка қарши муросасиз курашишга муносиб ҳисса қўшишларига ишонч билдирди.

Битирувчиларга сертификатлар топширилгач, марказ жамоаси номидан сўзга чиққан подполковник А. Юсупов ва курсантлар номидан сўз олган сафдор Б. Орипов ушбу унутилмас кун билан барчани кутлар экан, Ватан, она юртнинг нақадар улғулиги, унга хизмат қилиш олий шараф эканлигини таъкидлаб, ушбу даргоҳда олган билим ҳамда кўникмалари, албатта, келгуси фаолиятларида асқотишини билдиришди.

Шу билан бирга, ўқув йиғини давомида ўтказилган маданий-маърифий тадбирларда фаол қатнашиб, сафдошларига ибрат бўлган бир гуруҳ курсантларга марказнинг фахрий

ёрлик ва ташаккурномалари топширилди.

— Тошкент вилояти Зангиота тумани ИИБдан бу ерга келганман, — дейди сафдор Ортиқжон Содикжонов. — Таҳсил давомида нафақат жазони ижро этиш хизмати бўйича зарур кўникмаларни ўзлаштирдим, балки ички ишлар идоралари ходимлари қандай ҳислатларга эга бўлиши, фуқаролар билан мулоқот жараёнида нималарга аҳамият қаратиши лозимлигини, зарур пайт-

да мустақил қарорлар қабул қилишни ўргандим. Шунингдек, турли вилоятлардан келган ҳамкасбларим билан дўстлашдим, спорт тўғрақларида фаол қатнашиб, чиникдим. Бўш вақтимда эса бадиий китоблар мутолаа қилиб, маънавиятимни бойитдим. Хизматга энди киришаётган биз, ёшларга мана шундай шароитларни яратиб берганлиги учун ИИБ ҳамда марказ раҳбариятидан миннатдоримиз. Бундай эътиборга намунали хизматларимиз билан жавоб беришга тайёремиз.

**Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ,
Шавкат ҚАҲҲОРОВ олган сурат.**

Тадбирлар

ЮРТБОШИМИЗ АСАРИ

муҳим дастуруламал бўлади

Қашқадарё вилояти ИИБда Юртбошимизнинг «Она юртимиз бахту иқболи ва буюк келажаги йўлида хизмат қилиш — энг олий саодатдир» номли китобини ўрганишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Унда сўзга чиққан Қарши давлат университети доценти П. Саъдуллаев ва бошқалар мамлакатимизни модернизация қилиш, демократик ислохотларни чуқурлаштириш, фуқаролик фаолиятини ривожлантириш жараёнлари изчил давом эттирилиб, ёш авлод янгича фикрлаш ва тафаккур билан юксак марраларга интилаётгани асарда ўз ифодасини топганини алоҳида таъкидлади. Мазкур китобни мутолаа қилиш ҳар бир юртдошимизни Ватан тараққиёти йўлида бунёдкорлик ва яратувчанлик руҳида яшашга ундаши айтиб ўтилди.

Йиғилиш якунида иштирокчилар ўзларини қизиқтирган саволларга батафсил жавоб олдилар.

Ш. МУСЛИМОВ,
майор.

Қашқадарё вилояти.

ТЕАТРГА ТАШРИФ

Маданий ҳордиқ чарчоқни ёзиб, руҳиятни кўтарди. Яқинда Бердақ номидаги мусиқий драма театрида драматург М. Низановнинг «Почча» номли комедияси намойиш этилди.

Мазкур спектакльни Қорақалпоғистон Республикасида хизмат кўрсатган артист Сарсенбай Узақбаев сахналаштирган. Юмор остига олинган баъзи урф-одатлар ва ҳаётда учрай номли комедияси намойиш этилди.

Мазкур спектакльни Қорақалпоғистон Республикасида хизмат кўрсатган артист Сарсенбай Узақбаев сахналаштирган. Юмор остига олинган баъзи урф-одатлар ва ҳаётда учрай номли комедияси намойиш этилди.

зимгул Пирлешова каби истеъдодли актёрлар томонидан маҳорат билан талқин этилди.

Театр — тарбия ўчоги. Одоб-ахлоқ, маданият ва маънавиятимизнинг шаклланишида унинг аҳамияти беқийсдир. Шахсий таркибни маънан ва жисмонан соғлом қилиб тарбиялашда шу жиҳатларга алоҳида эътибор қаратилган. Мушоҳадага бой мазкур асар бизда илиқ таассурот қолдирди, — дейди Қорақалпоғистон Республикаси ИИБ ШТБХ бошлигининг ўринбосари, подполковник Абдулла Юлдашев.

Х. ДУРДИБОВЕВ.

Қорақалпоғистон Республикаси.

АҚИДАПАРАСТЛИКНИНГ АСЛ МОҲИЯТИ

Дин никоби остида фаолият кўрсатаётган экстремистик ҳаракатлар томонидан ёшлар онги ва қалбини забт этишга бўлаётган уринишлар тобора кучайиб бораётган бугунги даврда ёш авлод вакилларининг диний-маърифий билимларини янада мустаҳкамлаш, уларга соф диний қарашлар ва ақидапарастлик ўрнатишдаги фарқларни тушунтириш гоёта муҳим аҳамият касб этмоқда.

ИИБ Тошкент олий ҳарбий-техника билим юртида Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Мусулмонлари идораси вакиллари ва билим юрти профессор-ўқитувчилари иштирокида ташкил этилган «Диний эътиқод ва виждон эркинлиги» мавзусидаги маърифий тадбирда юқоридаги мақсадлар кўзда тутилди.

Давра суҳбатида сўзга чиққан Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси сиёсий шарҳловчиси Қ. Каримбеков мамлакатимиз Конституциясида ҳамма учун виждон эркинлиги кафолатланганлиги, ҳар бир инсон хоҳлаган динга эътиқод қилиш ёки ҳеч қайси динга эътиқод қилмаслик ҳуқуқига эга эканлиги, диний қарашларни мажбуран синдиришга йўл қўйилмаслиги белгиланганлигини ҳамда бу амалда ўзининг тўла-тўқис ифодасини топаётганлиги хусусида фикр юритди.

Ўзбекистон Мусулмонлари идораси масъул ходими И. Маърупов ислом дини никоби остида ўзларининг манфур ишларини амалга ошираётган мутаассиб кучлар фаолияти ҳақида гапириб, уларга қарши курашда аввало ислом дини ва диний ақидапарастлик тушунчаларини бир-биридан фарқлаш муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. У бундай ёвуз кучларнинг ботил ақидалари ва уларнинг муқаддас ислом динидаги талқини ҳақида атрофлича маълумот берди. Маърузачи ғараз ниятли муайян кучлар сиёсий ва бошқа тажовузкор мақсадларни кўзлаётганлигини қайд этиб, ушбу оқим ва фирқалар ҳали онги шаклланиб улгурмаган, тажрибасиз, ғўр ёшларни ўз тузоғига интириб, улардан ўзларининг нопок мақсадлари йўлида фойдаланишаётганлигига тўхталди.

Шунингдек, тадбирда билим юрти кафедра бошлигининг ўринбосари, подполковник Б. Тошпўлатов ва курсантларнинг мавзу юзасидан фикр-мулоҳазалари тингланди. Иштирокчилар курсантларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтаришди.

Давра суҳбати курсантларнинг маърифий билимларини, дунёқарашларини янада бойитишга хизмат қилди.

Қобилжон МИРҚАҶОВ,
майор.

Республика ИИБ ШТБХга бевосита бўйсунувчи Сержантлар таркибини қайта тайёрлаш ва малака ошириш Фарғона шаҳар марказида «Ўзбекистон — диний бағрикенглик таъминланган юрт» мавзусида учрашув бўлиб ўтди.

МАЪНАВИЙ ҲУШЁРЛИК ЙЎЛИДА

Тадбирни марказ бошлиғи, полковник У. Ганиевич, дунёнинг турли ҳудудларида кескин қарама-қаршиликлар содир бўлаётганлиги, айниқса Ироқ ва Суриядаги террорчи гуруҳлар томонидан амалга оширилаётган кўпуровчиликлар ва босқинчилик соғлом фикрловчи кишиларнинг қалбини ларзага солаётганлигини айтиб, ҳаммани янада ҳушёр, огоҳ бўлишга даъват этди. Тадбирда Фарғона вилояти бош имом-хатиби Т. Эрбўтаев сўзга чиқиб, террорчи-

лик ташкилотли ваҳшиёна ҳаракатларини ҳамон давом эттираётганлиги, мусулмон уламолари томонидан ушбу ташкилотнинг қабиҳ ниятлари ислом динига мутлақо зид эканини айтиб ўтди. Шундан сўнг марказнинг ижтимоий-сиёсий фанлар цикли катта ўқитувчиси, подполковник Д. Расуловнинг кун тартибидаги мавзу юзасидан маърузаси тингланди.

Учрашув сўнггида ҳужжатли фильм намойиш этилди.

О. РУСТАМОВ,
подполковник.

БОШ ПРОКУРАТУРАДА ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИ

Мамлакатимизни ислоҳ қилиш йўлида бугунги кунда олдимизда турган коррупция, порахўрлик, мансаб лавозимини суистеъмол қилиш ҳамда тамағирлик каби иллатларнинг олдини олиш ва уларга қарши курашиш муҳим вазифалардан саналади. Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида мамлакатимизда коррупциянинг олдини олиш, тадбиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилиш, бюрократик тўсиқларни бартараф этиш ҳамда прокуратура органлари фаолиятининг очиқлиги ва ошқоралигини таъминлаш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирларнинг мазмун-моҳиятини тушунтиришга бағишланган очик эшиклар куни бўлиб ўтди.

Халқаро коррупцияга қарши курашиш куни арафасида ўтказилган мазкур тадбир БМТнинг Тараққиёт дастури ҳамда жиноятчилик ва наркотик моддаларга қарши курашиш бошқармаси вакиллари билан ҳамкорликда ташкил этилди. Унда Европада хавфсизлик ва ҳалқорлик ташкилоти, Германия халқаро ҳуқуқий

ҳамкорлик фонди, Жаҳон банки, Фуқаролик ташаббусларини қўллаб-қувватлаш маркази, Демократия ва инсон ҳуқуқлари институти, «Ижтимоий фикр» маркази, «Маҳалла» хайрия жамоат фонди, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, Адвокатлар ва Савдо-сановат палаталари, шунингдек, сиёсий партиялар ва ил-

мий соҳа вакиллари иштирок этди.

Тадбирда мамлакатимизда коррупцияга қарши курашиш бўйича кўплаб ишлар амалга оширилаётганлиги алоҳида таъкидланди. Шу билан бирга, давлат ҳокимияти органлари фаолияти устидан кучли жамоатчилик назоратини амалга ошириш фуқаролик жамиятини барпо этишнинг энг муҳим шартларидан бири эканлиги, фуқароларнинг фаоллиги, ижтимоий ҳодисаларга бефарқ бўлмаслиги ҳамда ҳар бир давлат хизматчисининг фаолияти жамоатчилик назорати остида эканлигини чуқур ҳис этиб бориши фуқаролик жамиятини мустаҳкамлашнинг асосий пойдевори сифатида тан олиниши эътироф

этилди. Шунингдек, тадбирга тақлиф этилган меҳмонлар Бош прокуратура томонидан қонунчилик ташаббускорлиги ва бу соҳада амалга оширилаётган ташкилий ишлар билан ҳам танишдилар.

Тадбир давомида давлат хизматини «бир дарча» тасмийли асосида ташкиллаштириш ҳамда жиноят ва жиноят-процессуал қонунчилигини такомиллаштиришга қаратилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг қисқача тақдимоти ҳам бўлиб ўтди.

Қизгин тарзда ўтган очик эшиклар куни барча иштирокчиларда катта таассурот қолдирди.

Ўз мухбиримиз.

ФАХРИЙЛАР ЎГИТИ — БЕБАҲО САБОҚ

ИИБ Академиясида жанговар ва жисмоний тайёргарлик кафедраси ташаббуси билан «Кексалари эъзозланган юрт — баркамол авлод таянчи» мавзусида учрашув бўлиб ўтди. Унда бир гуруҳ фахрий спортчилар, ўқитувчи-мураббийлар ҳамда Академия спорт тўғараги аъзолари иштирок этди.

Тадбирда кафедра бошлиғи, подполковник А. Курбонов мамлакатимизда жисмоний тарбия ва спортга қаратаётган улкан эътибор самараси спортчиларимизнинг халқаро майдонларда қўлга киритаётган ютуқларида намойён бўлаётганини эътироф этди.

Шундан сўнг сўзга чиққан тадбир меҳмонлари — Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институти катта ўқитувчиси, самбо бўйича жаҳон чемпиони

Ш. Мирзаев, Тошкент Архитектура ва курилиш институти жисмоний тарбия кафедраси катта ўқитувчиси, жаҳон чемпиони А. Мирзаев ҳамда самбо бўйича фахрийлар ўртасида жаҳон чемпиони, Ўзбекистон Самбо ассоциацияси раиси, республикада хизмат кўрсатган мураббий Р. Аҳмеджанов инсоннинг шахс сифатида камол топиши, ақлан ва маънан чиниқишида спорт беқийс аҳамият касб этишини таъкидлашди.

Қизгин руҳда ўтган учрашув давомида фахрийлар Академияда ёшларни спорт-соғломлаштириш тадбирларига жалб этиш борасида амалга оширилаётган ишлар билан яқиндан танишдилар.

— Президентимиз таъкидлаганларидек, спорт фарзандларимизнинг хулқ-атворини тоблайти, қалбида ўз халқи, юрти билан фахрланиш туйғуларини шакллантиради, — деди подполковник Ақобир Курбонов. — Зеро, ғурур, фахру ифтихор инсон учун ўз мақсадларига эришишда мадад бўлади. Биз спортда эришаётган ютуқларимиз учун фахрийлар, устозлардан миннатдормиз. Уларнинг берган сабоғи бизни доимо олға боришга ундайди.

Муродхон ТЎРАЕВ,
майор.

Дунёдан дараклар

ХАВФСИЗЛИК ЧОРАЛАРИ КУЧАЙТИРИЛДИ

Тунис Қуролли Кучлари мамлакат шарқида жойлашган Эл-Хамма шаҳрида портловчи мосламалар, ўқотар қуроллар ва ўқ-дорилар ишлаб чиқариладиган яширин цехни топишди. Ушбу цехга алоқадор уч киши қўлга олинди.

Тунисда юз берган кўпуровчилик ҳаракатларидан сўнг аэропортларда хавфсизлик чоралари кучайтирилди. Мазкур давлат махсус хизмати ходимлари бутун мамлакат бўйлаб тезкор тадбирлар ўтказмоқда. Полиция ана шундай тадбирлар чоғида мамлакат пойтахтида янги кўпо-

рувчилик ҳаракатини содир этишга тайёргарлик кўраётганликда гумон қилинаётган икки нафар шахсни ушлади.

ТОЗА ҲАВО — ТАНГА ДАВО

Йоханнесбургда Африка шаҳарларида иқлим ўзгаришларининг олдини олишга бағишланган конференция бўлиб ўтди. Беш кун давом этган анжуманда қитъанинг катта-кичик шаҳарларидан келган вакиллар қатнашди.

Абиджон, Лагос, Дуала, Кампала каби ўттизга яқин Африка шаҳарлари «Пакт мерий» дастури доирасида ҳаво таркибида СО₂ чиқиндисини камайтириш бўйича ташаббус билан чиқишди. Бунга экологик жиҳатдан тоза ёқилғи билан ишлайдиган

транспорт тизимини ривожлантириш ҳамда яшил ўсимликлар ҳудудларини кенгайтириш орқали эришиш мумкин.

ЕР СИЛКИНИШИ ҚАЙД ЭТИЛДИ

Индонезия шарқидаги Амбон шаҳридан 168 км узоқликда 6,9 баллик ер силкиниши юз берди. Зилзила маркази Амбон номли оролда бўлган. Бу ҳақда Европанинг Ўрта ер денгизи сейсмологик маркази хабар берди.

Тўфон келиб чиқиши хавфи эълон қилинмаган. Бундан бир оз аввалроқ АҚШ геологик хизмати ер силкиниши кучини 7,0 балл дея баҳолаган эди.

КУТИЛМАГАН ХУЛОСА

Гепардлар Африка қитъасида яшаши барчага маълум. Кўпчилик уларни шу қитъада пайдо бўлган деб ўйлашади. Лекин олимлар Намибия ва Танзанияда яшайдиган гепардлардан еттасининг ДНКсини текшириб, кутилмаган хулосага келишди.

Тадқиқот натижаларига кўра, мазкур жониворлар Шимолий Америка ҳудудида пайдо бўлгани аниқланди. «Genome Biology» журналида чоп этилган мақолада ушбу текширув тўғрисида батафсил маълумот берилди.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди.

Юксак мукофот соҳиблари

Жаҳл чикса, ақл кетиб, нохуш ҳолат содир бўлиши шубҳасиз. Тўртқул туманининг Окбошли қишлоғида яшовчи Озод боғ ичидан ўтган сўқмоқ орқали бораётганида Собир унинг йўлини тўсиб, бу ердан ўтмаслигини айтади. Озод ҳам бўш келмай, хоҳлаган жойидан истаган вақтда юра олишини билдиради. Бундан жаҳли чикқан Собир уни куракда турмайдиған сўзлар билан ҳақорат қилади...

... Қарзнинг ундирилиши масаласида ўзаро мурасага кела олмаган Давлат ва Қурбонбой ҳам бир-бирининг ёқасидан олди. Худудий профилактика инспектори, катта лейтенант Бахадир Сапарниязов рўй берган ҳолатлар бўйича вазиятни тўғри баҳолаб,

май улар айтган пулга рози бўлди... Зўравонлар кучли зарбалардан эсанкираб қолган ҳайдовчини Қизкетген каналига етганда машинадан туширишди.

– Сени каналга улоқтирмаман, чўкиб ўласан, – бақирди Еламан.

ТЕРГОВЧИ БИЛИМДОН БЎЛСАГИНА...

бундай қилмишнинг оқибати ва жазонинг муқаррарлигига доир қонунларнинг мазмун-моҳиятини тушунириб, уларни яраштириб қўйди.

Бу воқеаларга анча йиллар бўлди. Такдирни қарангки, кейинчалик Давлат билан Қурбонбой куда бўлиб, меҳроқибат ришталари янада мустаҳкамланди. Улар профилактика инспекторини эслаб, ҳанузгача ҳаққига дуо қилишади.

Нукус давлат университети, кейинчалик ИИБ Академиясини тугатган Б. Сапарниязов қўриқлаш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш хизмати ва Нукус шаҳар ИИБ тергов бўлимида самарали фаолият юритди.

... Борлиқни қоронғулик қоплагач, кафедра учрашган улфатлар ёнида бу гал Еламан ҳам бор эди.

– Бу йигит анча тажрибали, – деб Саттор уни шеригига таништирди.

– Энди йигирма саккиз ёшга кирдим, шу пайтгача икки марта «ўтириб» чиқдим, – мактанди Еламан.

Бу пайтда кафе олдидаги бекатда «Тико» ҳайдовчиси мижоз кутаётган эди. Улфатлар кираканининг ёнига бориб, манзилни айтишди. Ҳайдовчи ортиқча тортиш-

чи айбини тан олади. Ўзини беозор қилиб кўрсатаётган зўравонлар тажрибали терговчи келтирган далиллар олдида бош эгиб қолишди. Бу воқеалар ҳозирда Кегейли тумани ИИБ тергов гуруҳи катта терговчиси вазифасида хизмат қилаётган майор Бахадир Сапарниязовнинг фаолиятдан бир шингил, холос.

– Тергов хизмати фақат сўраб-суриштирувлардан иборат эмас. Воқеа-ҳодисаларни атрофлича таҳлил қилиб, аниқланган ҳолатлар бўйича тезкор чоралар кўриш билан бир қаторда, қонунларимиз моҳиятини аҳолига етказишда кенг жамоатчилик кўмагидан ҳам унумли фойдаланишдир. Чунки ўз ҳуқуқини билмаслик фуқарога жиддий ташвиш келтириши табиий ҳол, – дейди лавҳамиз қаҳрамони.

Катта терговчи, майор Бахадир Сапарниязовнинг хизматлари давлатимиз томонидан муносиб баҳолалиб, у Ички ишлар идоралари ходимлари куни арафасида Президентимиз Фармонига кўра «Дўстлик» ордени билан тақдирланди.

**Дурдубой
худойшукуров.**
Қорақалпоғистон
Республикаси.

Соҳа фидойилари

ҲАМКАСБЛАРИ ФАХРЛАНАДИ

Жиноятларнинг олдини олиш ва уларга қарши курашиш осон иш эмас. Бу ҳар бир ходимдан юксак касбий маҳорат, жисмоний ва жанговар тайёргарликка эга бўлишни ҳамда фидойиликни талаб этади. Шу каби фазилатларни ўзида жамлаб олганларгина ички ишлар идоралари ходими бўла олади. Майор Дилфуза Шаропова ҳам ана шундайлардан бири.

Дилфуза ёшлигидан спортга ошно тутиниб, жисмонан чиникди. Шунингдек, мактаб дарсликлари-дан ташқари, бадий китобларни, айниқса, детектив асарларни севиб мутолаа қилгани боис унда изқуварлар фаолиятига ҳавас уйғонди. Қолаверса, мактабни битириш арафасидаги бир воқеа ҳам сабаб бўлди. Ўшанда у дарсдан сўнг таэквандо ва қўл жанги тўғарагига қатнашарди. Бир куни кечга қолиб кетади. Уйига қайтаётганида унинг йўлини барзанги киши тўсиб, қўли билан оғзини ёпиб, четроққа судраганида устозидан ўрганган қўл жанги усуллари қўллаб йўлтўсарнинг адабини бериб қўяди.

Орадан икки кун ўтиб, уни туман ИИБга чақиритиб, жиноятчини қўлга туширишда ёрдам берганлиги учун миннатдорлик билдиришади. Шундан сўнг туман ИИБ раҳбарияти Д. Шароповани ИИБ Академиясига ўқишга юборишга қарор қилинганини айтади. Бу эса орзуларнинг ушлашига йўл очди. Шу тариқа у ўша йили ИИБ Академиясига ўқишга қабул қилинди.

Таълим муассасасини тамомлаган лейтенант Дилфуза Шаропова дастлаб Бухоро тумани ИИБ ХООБ вояга етмаганлар орасида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш гуруҳи инспектори лавозимида фаолиятини бошлади. Кейинроқ уни вилоят ИИБ ЖК ва ТҚКБ тезкор вакили лавозимида ўтказишди. Айни пайтда вилоят ИИБ ЖК ва ТҚКБ катта тезкор вакили сифатида, ноқонуний валюта айланишининг олдини олиш, фирибгарлик, одам савдоси билан боғлиқ жиноятларни фош этишда, диний экстремизм, терроризмнинг зарарли таъсирларини кўрсатиб

берувчи тадбирларда фаол иштирок этиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда.

Бир мисол. Яқинда майор Д. Шаропова бир неча йиллардан бери қидирувда бўлган Бухоро шаҳрилик З. Умарали (исм-шарифлари ўзгартirilган) ўз хонадонига келганини аниқлаб, ҳамкасблари билан биргаликда уни қўлга олди. Мазкур шахс уйдан қочиб кетишга уринганда Дилфуза чаққонлик билан йўлини тўсиб, қўл жанги усули ёрдамида уни қуролсизлантирди.

– Ҳақиқатан ҳам Дилфузанинг спортчи экани тадбирларда жуда асқотаяпти. У кўплаб жиноятчиларни қўлга олишда қўл жанги усулларида унумли фойдаланаяпти. Қолаверса, у топшириқларни ўз вақтида бажариши билан ҳам сафдошларига ҳаммиша ибрат кўрсатмоқда, – дейди вилоят ИИБ ЖК ва ТҚКБ бошлиғининг биринчи ўринбосари, подполковник Обиджон Гафаров.

Майор Д. Шаропова ўз касбига садоқатли ходима. У устозлари ва раҳбариятнинг ишончини оқлаб, ички ишлар вазирининг эсдалик қўл соати билан тақдирланган.

Айни кунда Дилфуза ички ишлар идораларида фаолият кўрсатаётган турмуш ўртоғи, капитан Ойбек Ҳасанов билан ўғли Ферузбекни комил инсон қилиб вояга етказишга алоҳида эътибор қаратишмоқда.

Соҳа фидойиларидан бири майор Дилфуза Шаропова каби шижоатли, билимли, довурак, жасоратли ходимлар билан ҳақли равишда фахрланасак арзийди.

Мирзоқул АҲАДОВ.
Бухоро вилояти.

Ибрат

МУНОСИБ ҲИССАСИ БОР

Ички ишлар идораларида ўз касбини чин дилдан қадрловчи, бурчига содиқ қолиб, зиммасидаги вазифани сидқидилдан адо этувчи ходимлар жуда кўп. Ана шундай фидойи осойишталик посбонлари туфайли юртимизда тинчлик-хотиржамлик ҳукм сурмоқда. Мамлакатимизда олиб борилаётган бунёдкорлик ишларида, ҳар бир соҳада эришилаётган ютуқларимизда уларнинг хизматлари беқиёс. Зеро, осойишталигимиз ҳимоячилари ички ишлар идораларининг қай бир соҳасида хизмат қилмасин, она Ватан тинчлигига камарбаста эканлигини ҳаммиша исботлаб келишмоқда.

Сержант Умарали Қаюмов ҳам ўзининг тиришқоқлиги, интилувчанлиги билан хизматда намуна кўрсатиб, ҳамкасблари орасида ҳурмат-эътибор қозонаётган ходимлардан бири саналади.

– Болалигимдан шу касбда хизмат қилишни орзу қилганман, – дейди

у. – Тўғри, у пайтлардаги орзу ўзгача бўлган. Ички ишлар ходимларига салобат бахш этиб турувчи хизмат кийимига, шахдам қадамларига, шижоатли хусусиятларига ҳавас қилганман. Вояга етиб, ўзим ҳам шу соҳада хизмат қила бошлаганимдан кейин унинг нечоғли масъулият-

ли эканлигини ҳам англадим. Шунинг учун касбимдан фахрланиш ҳисси мени бир сония бўлсин, тарк этмаган. Чунки бу – менинг ҳаётим! Эл-юрт осойишталигига камарбасталик тақдиримга айланган.

Қалбига ана шундай юксак туйғуларни жойлаб фахр билан хизмат қилаётган Умарали Қаюмов Андижон вилоятининг Марҳамат туманида туғилган. Мактабда ўқиб юрган чоғларидаёқ ички ишлар ходими бўлишни дилига туг-

ди-ю, спорт билан мунтазам шуғулланди. Мактабдан сўнг Андижон агробизнес касб-хунар коллежиди ўқиди. Кейин эса ҳарбий хизматни тугатиб, Марҳамат тумани ИИБга ариза билан мурожаат қилди. Айни пайтда у туман ИИБ ҳузуридаги қўриқлаш бўлини масида бўлини ма командир вазифасида фаолият кўрсатмоқда.

– Хизмат давомида Равшанбек Шокиров, Азимжон Холдоров каби устозлар тарбиясини олдим. Бугунги кунга келиб, Азизбек Мирзаев, Саидбек Раҳмонбердиев каби шогирдларим бор, – дейди лавҳамиз қаҳрамони.

– Шу кунларда 70 дан зиёд халқ хўжалиги объекти ва 12 та аҳоли яшаш хонадони ишончли қўриқловга олинган, – дейди туман ИИБ бошлиғининг ўринбосари, подполковник

Салоҳиддин Исмоилов. – Йилнинг ўтган даврида саккизта объект қўриқловга олинганлиги бу соҳага бўлган ишончнинг кундан-кунга ортиб бораётгани ва ходимлар хизматида эҳтиёж сезилаётганидан далолат. Бу каби ютуқларга эришишда сержант Умарали Қаюмовнинг муносиб ҳиссаси борлигини таъкидлаш лозим. Содир этилган 40 дан ортиқ майда ташмачилик ҳолатини аниқлаш ва қонунбузарларга нисбатан чора кўриш борасида ҳам унинг хушёрлиги муҳим аҳамият касб этган, десам муболаға бўлмайди. У зиммасидаги вазифага сидқидиллик билан ёндашиб, бошқа ҳамкасбларини ҳам шунга ундайди.

Саминжон ҲУСАНЗОДА.
Андижон вилояти.

Суратда: сержант Умарали Қаюмов сафдор Саиджон Раҳмонбердиев билан.

ОСОЙИШТАЛИК ПОСВОНЛАРИ - ХАЛҚНИНГ ТАЯНЧИ ВА СУЯНЧИ

ДОИМИЙ НАЗОРАТ ЗАРУР

Гулистон шаҳар ИИБ ҲООБ вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликлар профилактикаси гуруҳи ходимлари ўтказган навбатдаги рейдда шаҳардаги кафеларнинг бирида тунги вақтда вояга етмаган И. А. официантлик қилиб юргани аниқланди. Бу ҳақда далолатнома тузилиб, шаҳар судига юборилди. Шаҳар суди томонидан Маъмурий жавобгарлик тўғрисида кодекснинг тегишли моддасига асосан кафе иш юритувчиси Ш. Б.га жарима белгиланди. Шунингдек, вояга етмаган фарзандини тунги вақтларда кўнгилочар жойларда бўлишига йўл қўйгани учун боланинг ота-онасига ҳам тегишли чора кўрилди.

Шаҳарнинг 3-мавзесида жойлашган компьютер ўйинлари хонаси раҳбари эса ярим тунда вояга етмаган М. П.нинг компьютер ўйнаб ўтиришига йўл қўйгани аниқланди. Кўрилган чоратadbирлардан сўнг Гулистон шаҳар суди томонидан мутасадди шахсга амалдаги қонунларда белгиланган жарима солинди.

Бу мисоллардан кўриниб турибдики, – дейди Гулистон шаҳар ИИБ ҲООБ вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликлар профилактикаси гуруҳи катта инспектори, майор Фарҳод Зиёев, – жойларда доимий равишда рейдлар ўтказиб, вояга етмаганларни қатъий назоратга олиш зарур. Ана шунга эришиш учун бор имко-

ниятларни ишга соляпмиз. Фарзандларини бозор, дўкон, ошхоналарда ишлашга мажбур қилаётган ота-оналарга нисбатан тегишли чоралар кўряпмиз. Бунда бизга профилактика инспекторлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари вакиллари, маҳалла фаоллари яқиндан ёрдам беришяпти.

Яна бир гап. Айрим ота-оналар фарзандининг қорнини тўқ, эгнини бут қилиб қўйсам бўлди, деган хаёлга боришади. Таълим-тарбия масаласи билан эса болалар боғчаси ва мактабдагилар шугулланади, деган фикрда бўлади. Яқинда бир ўқувчининг дарсларга кирмай юргани аниқланиб, унинг ота-онаси билан суҳбатлашиш учун борганимда,

отаси бурнини жийриб:

– Дарсга кирмаётган бўлса, мактабдагилар жавоб берсин, ўқитувчиси қаёққа қараяпти? – деди.

– Бирор марта ўғлингизнинг мактабга қачон бориши, қачон дарслар тугаши ва уйга қайтиши билан қизиққанмисиз? – деб сўрадим.

– Эрта тонгда ишга кетаман, уйга келганимда у ухлаб ётган бўлади, – деди бамайлихотир у. – Таълим-тарбия билан мактабдагилар шугулланади-ку, давлатдан маош олгандан кейин ўшалар жавоб берсин-да...

Кўриниб турибдики, баъзи бир ота-оналар ўзлари-

нинг бурч ва вазифаларини унутиб қўйишган ёки яхши билишмайди. Ана шунинг учун биз ота-оналар ўртасида ҳам изчил тарзда профилактика ишларни олиб бораёямиз.

Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликлар профилактикаси гуруҳи ходимларининг саъй-ҳаракатлари туфайли шаҳарнинг айрим ҳудудларида вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар камайиб бормоқда. Катта лейтенант Отабек Турсунов хизмат кўрсатаётган «Маданият», «Маънавият» ва «Улуг йўл» маҳалла

фуқаролар йиғинларида йилнинг ўтган даврида вояга етмаганлар ўртасида ҳеч қандай ҳуқуқбузарлик содир этилмади. Шу ўринда катта лейтенантлар Отабек Турсунов, Малоҳат Тожиева, Мирзабек Бўриевлар вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар ва жиноятларнинг олдини олиш учун бор билим ва маҳоратини ишга солиб, кўпчилиқка ўрнатилган бўлаётганини қайд этиш лозим.

– Ўқувчилар ўртасида профилактика ишларни олиб боришда мактаб жамоасининг ўрни катта, – дейди катта инспектор, катта лей-

тенант Отабек Турсунов. – Масалан, шаҳардаги 9-умумтаълим мактаби раҳбарияти, педагогик жамоаси болалар тарбияси, маънавиятини ошириш юзасидан режалаштирилган тадбирларни ўтказишда жуда фойдаланишга қўрсатишади. Шунинг учун ҳам бу билим даргоҳида таълим олаётган ўқувчилардан ички ишлар идорасининг профилактика рўйхатига тушганлар йўқ. Ҳар бир ўқувчи назоратда бўлишида педагогик жамоа бизга катта ёрдам бераёпти.

Айни кунларда шаҳардаги барча умумтаълим мактаблари, лицей ва коллежларда Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, шунингдек, диний экстремизм, одам савдоси, «оммавий маданият» мавзуларида ички ишлар идоралари ходимлари, мутахассислар, олимлар иштирокида учрашувлар, суҳбатлар уюштирилмоқда. Тадбирнинг таъсирчанлигини ошириш мақсадида мавзулар юзасидан видеоларлар намойиш қилинмоқда.

Садриддин ШАМСИДИНОВ.

Сирдарё вилояти.

Суратда: катта лейтенант Отабек Турсунов шаҳардаги 9-мактаб ўқувчилари билан.

Муаллиф олган сурат.

ҲАМИША ҲУШЁР

Балиқчи туманининг Катта Булоқ маҳалласида яшовчи Нигорахон Ниёзова бозордан қайтгач, уйда чақирилмаган «меҳмонлар» бўлганлигини сезиб қолди. Сабаби, хоналардаги нарсалар ағдар-тўнтар қилинган эди. Пуллари, жавонда осилган кийимлари ва заргарлик буюмлари йўқолганини кўриб, хонадонига ўғри тушганига тўлиқ ишонч ҳосил қилди. Жабрдийда дарҳол Балиқчи тумани ИИБга кўнғироқ қилиб, юз берган ҳодиса ҳақида хабар берди.

Жиноят содир бўлган жойга зудлик билан тергов-тезор гуруҳи йўл олди. Гуруҳ таркибиде туман ИИБ жамоат тартибини сақлаш гуруҳининг кичик инспектор-кинологи, катта сержант Ботиржон Маматқулов ҳам бор эди. Унга бириктирилган «Барон» лақабли овчарка бинони ҳидлаб чиққач, изни олди ва тезда ходимларни автовокзал ёнгинасидаги уйлardan бирига бошлаб келди. Бу уйда жабрдийданинг дугонаси А. Г. истикомат қиларди. У жиноятни содир этишда гумон қилиниб, қўлга олинди. Ўғирланган заргарлик буюмлари, кийим-кечаклар ва пуллар ҳақиқатан ҳам унинг хонадонидан топилди.

– Менга «Барон» ва «Граф» лақабли хизмат итлари бириктирилган, – дея ҳикоя қилади туман ИИБ ЖТСГ кичик инспектор-кинологи, катта сержант Ботиржон Маматқулов. – «Барон» излар бўйича «мутахассис», «Граф» эса гиёҳвандлик моддаларини қидиришга ўргатилган. Жорий йилнинг бошидан буён тўрт оёқли ёрдамчилар кўмагида 17 та жиноят «иссиқ изида» фоз этилди.

Катта сержант Б. Маматқулов ит одамнинг вафодор дўсти, ҳеч бир техника воситаси бу ақли жониворнинг ўрнини бутунлай боса олмайди, деб ҳисоблайди.

– Ит гиёҳвандлик моддаларини излашда тенгсиз кўмакчи саналади, – дея ўз ҳикоясини давом эттиради лавҳамиз қахрамони. – У усталлик билан бекитилган жойлардан ҳам захри қотилни топа ола-

ди. Бунга ўз тажрибамда кўп бор амин бўлганман.

Чинобод шаҳарчасидаги маҳаллаларнинг бирида яшовчи М. Абдулатиф гиёҳвандлик моддаларини сақлаш билан шугулланаётганлиги тўғрисида тезкор ходимлар хабар топилди. Шундан сўнг унинг уйи кўздан кечирилди. «Граф» лақабли хизмат ити тезда хона бурчагидаги жавон ёнига бориб, ўз хатти-ҳаракатлари билан гўёки «излаётган матоҳларингиз шу ерда» дегандек ишора қилди.

Ходимлар жавонни титиб, шубҳали нарсани топишга олмади, аммо жонивор қатъийлик билан гиёҳвандлик моддаси шу ерда дегандек бир жойда тураверди. Шунда жавон остидаги полни кўчиришгач, наша жойланган пакетни топилди.

Кинолог авваламбор, ўзига бириктирилган жониворга меҳр қўйиши керак. Ит яхши кўрмас, бу соҳада унга ўрин йўқ. Итлар билан ишлаш пухта жисмоний тайёргарликни талаб қилади. Шунинг учун кинолог соғлом, абжир, чаққон бўлиши лозим. Жисмоний саломатлигидан ташқари, руҳий жиҳатдан ҳам кучли бўлиши керак. Асаблари жойида бўлмаган кинолог итни машқ қилдираётган пайтда бир мартагина унга бақирса, ярим йиллик тинимсиз меҳна-

тини чиппака чиқаради. Албатта, ҳар бир кинолог бундан ташқари итнинг физиологиясидан ҳам хабардор бўлиши даркор.

Ботиржон Маматқулов ички ишлар идораларидаги хизматини Андижон шаҳар ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бўлими алоҳида батальонининг милиционери сифатида

бошлаганди. Кейин Балиқчи тумани ИИБ вақтинчалик ушлаб туриш хибсхонасида бир неча йил фаолият юритди. Кинолог вазифасида 2011 йилдан бери хизмат қилиб келмоқда. Андижон вилояти ИИБ ППХ ва ЖТСБ кинология хизмати хизмат итлари питомнигида бир неча мартаба касб маҳоратини оширди.

Кичик инспектор-кинолог, катта сержант Ботиржон Маматқулов ўзига бириктирилган жониворлар билан тумандаги оммавий-маданий тадбирлар чоғида жамоат тартиби ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлашда фаол қатнашади. У ҳам, тўрт оёқли кўмакчилари ҳам хизмат жойларида ҳамisha ҳушёрдирлар.

Борис КЛЕЙМАН.

Андижон вилояти.

Суратда: кичик инспектор-кинолог, катта сержант Ботиржон Маматқулов «Барон» лақабли хизмат ити билан.

Муаллиф олган сурат.

МУВАФФАҚИЯТ КАЛИТИ

Тинчлик ва осойишталикни сақлаш ҳамда барқарорликни таъминлаш ички ишлар идоралари ходимларидан улкан масъулият ва фидойилик талаб этади. Шу боис тизимда кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва маҳоратини ошириб бориш, уларнинг ҳам маънан, ҳам жисмонан етуклигига эришиш муҳим аҳамиятга эга.

Ходимнинг маънан баркамол, жисмонан соғлом бўлиши ва шахсий таркиб ўртасида мустаҳкам интизомнинг таъминланишида, шубҳасиз, тарбиявий ишлар муҳим ўрин тутаяди. Қорақалпоғистон Республикаси ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бошқармаси шахсий таркиби ўртасида бу борада муайян ишлар олиб бориляпти. Шахсий таркибнинг маънавий дунёсини бойитиш, сиёсий билим, онг ва тафаккурини кенгайтириш мақсадида мунтазам равишда маърифат ва сиёсий ўқиш дарслари, шунингдек, бошқа турли маърифий тадбирлар ўтказиб келиняпти. Рухий тушкунлик, зўриқшдан тез ва самарали чиқиш, фавқулодда ҳолатдан сўнг хизмат фаолиятига ижтимоий мослашиш ва ўзи ўзини бошқариш хусусиятларини ривожлантириш учун шахсий ва гуруҳий асосда психологик хизмат кўрсатиш йўлга қўйилган.

– Шахсий таркиб билан ишлаш хизматини кўзгуга киёсласак, унда ходимнинг нафақат ташқи кўриниши, балки ички олами ҳам яққол намоён бўлади, – дейди Қорақалпоғистон Республикаси ИИБ ҳузуридаги кўриқлаш бошқармаси бошлигининг ўринбосари, подполковник Батирбай Бауетдинов. – Кўзгунинг тиниқ акс этишида эса, албатта, масъул ходимнинг жонқуярлиги, талабчанлиги, касбига бўлган садоқати каби жиҳатлари муҳим ўрин тутаяди. Буни асло унутмаслик керак.

Таъкидлаш жоизки, маърифий-психологик тадбирлардан

ташқари, ходимларнинг билим кўникмаси, жисмоний ва жанговар шайлигини ошириш мақсадида амалий-тактик машғулотлар, турли спорт мусобақалари, кўрик-танловлар ва ўқув-методик йиғинлар мунтазам ўтказиб келинмоқда. Бу, ўз навбатида, қўрилган натижани бериб, кўриқлаш хизмати ходимлари мамлакат миқёсидаги танловларда, спорт мусобақаларида муайян ютуқларга эришишяпти. Масалан, Хўжайли тумани ИИБ ҳузуридаги туманлараро кўриқлаш бўлими милиционери, сафдор З. Алламов жорий йилнинг май ойида Бухоро вилоятида бўлиб ўтган танловнинг «Энг яхши кўриқлаш хизмати милиционери» номинацияси ғолиби бўлди. Ички ишлар идоралари ходимлари кун муносабати билан Нукусда ўтказилган волейбол мусобақасида бошқарма терма жамоасига тенг келадиган жамоа топилмади. Нукус шаҳар ИИБ ҳузуридаги туманлараро кўриқлаш бўлими милиционери, сафдор М. Назарбекова стол тенниси беллашувида рақибларига ҳеч қандай имконият қолдирмади.

Ўқиш, ўрганиш ва изланишлар баробарида тарбиявий ишларнинг таъсир доираси кенгайиб, хизматда ижобий натижаларга эришилмоқда. Жорий йилнинг ўтган даврида кўриқлашга олинган объект ва хонадонларда ўғрилик жинояти қайд этилмагани бунинг тасдиғидир.

Д. ЖУМАНИЕЗОВ.

Қорақалпоғистон Республикаси.

Маърифат ва сиёсий ўқиш

ДИНИЙ ЭКСТРЕМИЗМ ВА ФУНДАМЕНТАЛИЗМНИНГ ҒОЯВИЙ ИЛДИЗЛАРИ

Диний экстремизм ва терроризм каби ҳодисаларнинг илдишлари узоқ тарихга бориб тақалса-да, улар ҳеч қачон ижтимоий барқарорлик ва тараққиёт учун бугунгидек таҳдид солмаган. Шундай экан, бу иллатнинг олдини олиш ва уларга қарши курашиш инсониятнинг истиқболига дахлдор масалага айланди.

Президентимиз Ислам Каримов диний экстремизм ва фундаментализм, уларга қарши курашиш ҳақида тўхталар экан, «Биринчи галда, террорчиларни тайёрлайдиган заминга, ғояга, мафкурага эътибор бериш, шуларга қарши курашиш керак. Болаларимизнинг онгини ва ҳаётини бузадиган, эртанги кунига мутлақо ишончини йўқотадиган мана шундай ғояларга қарши биз қурол билан эмас, ғоя билан курашишимиз зарур», – деб таъкидлаган эдилар.

Ҳозирги кунда кўплаб турли диний кўринишдаги экстремистик уюшма ва мутаассиб гуруҳлар христианлик, ислом, яҳудийлик буддавийлик диний таълимотларидан фойдаланмоқдалар. Шу билан бирга, диний нотиклик санъати уларга кўзда тутилаётган жамиятнинг аниқ шакли шамойилини тақдим этмаган ҳолда, ҳаёлий жамият ҳақидаги тасаввурлардан фойдаланиш имконини беради. Натижада энг муҳими тартибсизлик ва беқарорликни келтириб чиқариш имкониятини яратади. Бу мақсадга эришиш эса, ўзига хос умумий ғояни ташкил этади, дейиш мумкин.

Шундай экан, муҳокама қилинаётган масала, яъни экстремизм ва фундаментализм каби иллатларга шарҳ беришдан аввал уларнинг мазмун-моҳияти ҳақида тушунча берсак.

Экстремизм (лотинча – «ақл бовар қилмас даражада», «ҳаддан ошиш») жамиятда қабул қилинган қонун-қоидаларга зид радикал қараш ва ҳаракатлардир. Бундай ҳаракатларга диний тус бериш диний экстремизмга олиб келади. Диний экстремизм жамият учун аънавий бўлган диний қадриятлар ва ақидаларни рад этиш, уларга зид ғояларни алдов ва зўрлик билан тарғиб қилишга асосланган назария ва амалиётни англатади. Экстремистик қарашларни барча динларда, буддизм, христианлик, исломдаги турли оқимларда учратиш мумкин. Масалан, мутахассислар катolik черковининг эркин фикр юритувчи, ҳукмрон феодал-католик черкови ақидаларини рад этувчи кишилар – папа ҳокимияти душманларини таъқиб қилиш учун XIII асрда тузилган ва минглаб одамларнинг қурбон бўлишига олиб келган инквизиция фаолиятини ҳам экстремизмнинг ўзига хос кўриниши сифатида баҳолайдилар. Аммо ҳозирда ислом дини ниқоби остидаги диний-сиёсий ҳаракатлар аъзолари томонидан турли жиноятлар содир этилаётгани жамият хавфсизлигига жиддий таҳдид солмоқда.

«Фундаментализм» (лотинча – «асос») тушунчасининг маъноси муайян ижтимоий ҳодисанинг дастлабки кўриниши мазмунини англатади.

Диний фундаментализм «маълум дин вужудга келган илк даврига қайтиш ва бу йўл билан замонанинг барча муаммоларини ҳал қилиш мумкин», деган фикрнинг илгари суриш таълимотини англатади. Истилоҳдан ақиданинг ўзгармаслигини ҳимоя қиладиган, уларнинг ҳар қандай мажозий талқинига муросасиз, сўзма-

сўз талқинга асосланган эътиқодни ақлга таянган мантикий далиллардан устун қўядиган, муайян диний эътиқод шаклланишининг бошланғич даврида белгиланган барча йўл-йўриқларни қатъий ва ғошмай бажарилишини талаб қиладиган диний оқимларни ифодалашда қўлланилади.

«Фундаментализм» атамаси юқорида қайд этилганидек, аслида христиан дини билан боғлиқ. Бу атама илк бор биринчи жаҳон уруши арафасида вужудга келган протестантизмдаги ортодоксал оқимларни ифодалаш учун ишлатилган. Бу оқим 1910 йилдан кейин шу ном билан атала бошлаган. Фундаменталистлар христианликнинг аънавий ақидаларига, айниқса, Библиянинг мутлақо мукамаллигига ишонини мустаҳкамлаш, уни сўзма-сўз шарҳлашга қатъий риоя қилишни талаб қилдилар. Бу оқим кейинчалик Америкада кенг тарқалиб, 1919 йили Филадельфияда Жаҳон христиан фундаменталистлари ассоциациясига асос солинди.

XX асрнинг 70-йилларидан бошлаб бу сўз исломга нисбатан қўлланила бошлади. Бунда «фундаментализм» атамаси Куръон ва ҳадисларни сўзма-сўз талқин этувчи, илк исломга қайтишга қаратилган ақидаларни тарғиб қилувчи диний-консерватив руҳдаги йўналишга нисбатан ишлатилди.

Ислом шиорларидан танлаб фойдаланадиган, диннинг асл моҳиятини бузиб талқин қиладиган экстремистик тузилмалар гўёки кенг халқ оммаси билан узвий бирлик мавжудлигини кўрсатиш, аслида эса жамиятда тартибсизлик ва парокандаликни юзага келтириш учун маблағ йиғиш, асосий таҳдид манбаи сифатида одамлар онгу шуурини эгаллаш, жамиятда беқарорлик келтириб чиқариш орқали ҳокимиятга эришиш мақсадини кўзлайди. Ўзларини «исломий» деб эътироф этадиган тоифалар сиёсий жаҳада инқилобий ва кўпорувчилик усуллари билан қонуний ҳокимиятга қарши курашда ўзларини намоён қилса, бошқалари тарғиб-бот-ташвиқот ишлари, диний таълим, турли жамоат ташкилотлари, мактаб, университет ва оммавий ахборот воситаларига кириб бориш, айниқса, фойдаланиш осон ҳамда қулай бўлган аудио ва видео маҳсулотларини тарқатиш билан кўпроқ шуғулланадилар.

Мутаассиблик (арабча «ғулув кетиш», «чуқур кетиш») муайян ғояларнинг тўғри эканига қаттиқ ишонилар, уларга муккасидан кетиш, «ўзгалар» ва «ўзгача» қараш ҳамда ғояларга муросасиз муносабатда бўлиш, бошқа фирқа ва мазҳабларни бутунлай рад этиш, уларни тан олмасликда намоён бўлади. Мутаассиблик барча даврларда турли дин ва йўналишлар орасида кескин низо ва тўқнашувлар келиб чиқишига сабаб бўлган. Онги заҳарланган ва мутаассибга айланган кишилар

ўзлари қиладиган ишларни тўғри деб ҳисоблаб, ҳар қандай номақбул ишдан ҳам тап тортмайдилар. Ваҳоланки, уларни бу йўлга бошлаган «раҳнамола»нинг асл мақсади моҳиятан ғайриинсоний хусусиятга эга.

Дунёвий ва диний билимларнинг саёзлиги, соф диний тушунчаларнинг асл мазмунини билмаслик ҳам мутаассиблик ғояларининг тарқалишига сабаб бўлиши мумкин. Бу жараённинг энг хатарли жиҳати шуки, мутаассиблик динни сиёсийлаштириш воситасида ҳокимиятга интилиш, уни нотўғри талқин қилиш билан одамлар орасига нифоқ солиш, кўпорувчилик ишларини амалга ошириш ва ғаразли ниятларни рўёбга чиқаришга уринишларда намоён бўлади.

Демак, диний экстремизм келиб чиқишининг биринчи ва асосий сабаби мутаассиб фикр ва қарашларнинг пайдо бўлишидир. Мутаассиблик диний экстремизм ва терроризмга замин тайёрлайди. Шу ўринда қайд этиш жоизки, кўп манбаларда ишлатилган «ақидапарастлик» сўзи ҳозирги воқеликдан келиб чиқиб «мутаассиблик» сўзи билан алмаштирилган ҳолда қўлланоқда.

Террор (лотинча – «кўрқитиш», «ваҳимага солиш») – аҳолининг кенг қатламида даҳшат ва кўрқув уйғотиш, жамиятда беқарорлик келтириб чиқариш орқали давлат ҳокимиятини эгаллаш мақсадида қаратилган жиноий фаолиятдир. Террор – оммавий ва сиёсий мақсадларга эришиш учун зўравонликдан ҳамда зўравонлик қилиш билан таҳдид солишдан мунтазам фойдаланишдир. Шундай қилиб, террор душманни жисмоний зўравонлик йўли билан кўрқитиш, ҳатто уни жисмонан йўқ қилишни англатади. Терроризм эса террор амалиётидир. Бу икки тушунчани шу тарзда чегаралаш мақбул бўлса, у ҳолда террордан келиб чиққан терроризм асло янги ҳодиса бўлмай, бизгача асрлар оша етиб келган, деб ҳисоблаш мумкин. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексига терроризмга қуйидагича таъриф берилган: «Терроризм – халқаро муносабатларни мураккаблаштириш, давлатнинг суверенитетини, ҳудудий яхлитлигини бузиш, хавфсизлигига путур етказиш, уруш ва қуролли можаролар чиқариш, ижтимоий-сиёсий вазиятни беқарорлаштириш, аҳолини кўрқитиш мақсадида давлат органини, халқаро ташкилотни, уларнинг мансабдор шахсларини, жисмоний ва юридик шахсни бирон-бир фаолиятини амалга оширишга ёки амалга оширишдан тийилишга мажбур қилиш учун зўрлик, куч ишлатиш, шахс ёки мол-мулкка хавф туғдирувчи бошқа қилмишлар ёхуд уларни амалга ошириш таҳдиди, шунингдек террорчилик ташкилотининг мавжуд бўлишини, ишлаб туришини, молиялаштирилишини таъминлашга, террорчилик ҳаракатларини тайёр-

лаш ва содир этишга, террорчилик ташкилотларига ёхуд террорчилик фаолиятига кўмаклашаётган ёки бундай фаолиятда иштирок этаётган шахсларга бевосита ёки билвосита ҳар қандай маблағ-воситалар ва ресурслар бериш ёки йиғишга, бошқа хизматлар кўрсатишга қаратилган фаолият».

Юқорида келтирилган таърифларда терроризмнинг ниҳоятда муҳим бир хусусияти – унинг муайян сиёсий мақсад ёки амалий натижаларига эмас, балки у ёки бу хуруж натижасида одамлар орасида, ижтимоий фикрда юзага келадиган хавотирли акс садо, шов-шувга эришишга қаратилган таъкидланган. XX асрнинг 60-йилларидан бошлаб терроризм можароларни келтириб чиқарувчи ҳодиса сифатида намоён бўла бошлади, бутун-бутун минтақалар йўналиши турлича бўлган террорчи ташкилотлар ва гуруҳлар фаолият кўрсатган жойларга айланиб қолди. Бунинг натижасида террорчилик ҳаракатининг кўла-мигина эмас, балки усуллари ҳам ўзгарди. Унинг энг даҳшатли кўринишларидан бири сифатида ўзини аввалдан ўлимга тайёрлаган террорчи-камакадзелар томонидан амалга оширилаётган ҳаракатларни келтириш мумкин.

Демак, террор, террорчилик фаолияти, террорчи биргаликда бир бутун ҳодиса сифатида терроризмни таҳдид этади. Ҳозирги даврда у глобал миқёс касб этиб, халқаро терроризм шаклини олди.

Халқаро терроризм феномени, айниқса, XX аср бошларида авж ола бошлади. Халқаро терроризмга қарши курашда давлатлараро ҳамкорлик ўтган асрнинг 30-йилларидан йўлга қўйила бошланган. Масалан, 1934 йилда Мадридда бўлиб ўтган жиноятчиликка оид қонунларни унификациялаштириш муаммоларига бағишланган конференцияда терроризмнинг «Аҳолини даҳшатга солиш ва ҳар қандай ижтимоий ташкиллашувни йўқ қилиш мақсадида бирор-бир воситани кўллаш» деган маънодаги таърифи қабул қилинишига эришилган. 1937 йилда йигирма дан ортиқ давлат терроризмнинг олдини олиш ва бундай ҳаракатлар учун жазолаш ҳақидаги Конвенцияни имзолади.

Бугунги кунда террорчилик услублари анча кенгайганини таъкидлаш зарур. Ўтган асрнинг 70-йилларида бирор шахс ёки сиёсий арбобга қарши уюштирилган террор амалиёти кўпроқ учраган бўлса, ҳозирда жамоат жойларидан, самолёт, автобус ва поездларда портлашларни содир этиш орқали кўплаб кишиларнинг қурбон бўлишига олиб келадиган кўпорувчиликни амалга оширишга эътибор берилмоқда. Экспертларнинг фикрича, бундай ҳаракатлар биринчи навбатда нобуд бўлганлардан кўра, унинг гувоҳларига қаратилган.

Халқаро террорчилик ҳаракатларининг асосий белгилари:

– халқаро ҳуқуқ ҳимоясидаги объект ёки субъектларга қарши қаратилгани;

– давлатлар чегараларини бузиш орқали амалга оширилиши;

– аъзолари икки ёки ундан ортиқ давлат фуқаролари, шу жумладан, ёлланма шахслар бўлган экстремистик гуруҳлар томонидан содир этилиши;

– экстремистик гуруҳлар таркибидан кўпорувчилик ҳаракатлари бўйича хорижлик йўриқчиларнинг қатнашиши;

– экстремистик гуруҳ аъзоларининг бошқа давлатлар ҳудудида ташкил этилган махсус лагерларда тайёргарлик кўриши;

– тайёргарлик кўриш ва кўпорувчиликни содир этишда хорижий давлатлар ва экстремистик уюшмалар ёрдамидан, халқаро тус олган ноқонуний қурол-яроғ савдоси ва нарқобизнесдан келадиган молиявий манбалардан фойдаланилиши.

Ҳозирда диний-экстремистик ва террорчи ташкилотлар ўз мақсадларини амалга ошириш учун халқлар ўртасида биринчи навбатда миллатчилик ва диний айирмачиликни келтириб чиқариш ва шу йўл билан бир давлатда яшаётган турли миллат вакиллари ўртасида миллий, диний ихтилоф ва низоларни вужудга келтиришга уринмоқда. Шу боис Президентимиз Ислам Каримов Ер юзида содир бўлаётган бундай офатларнинг қандай қутилмаган оқибатларга олиб келиши мумкинлиги ҳақида шундай дейди: «Таассуфки, баъзан ислом дини ва диний ақидапарастлик тушунчаларини бир-биридан фарқлай олмаслик ёки ғаразли мақсадда уларни тенг қўйиш каби ҳолатлар ҳам кўзга ташланмоқда. Шу билан бирга, ислом динини ниқоб қилиб, манфур ишларни амалга ошираётган мутаассиб кучлар ҳали онги шаклланиб улгурмаган, тажрибасиз, ғўр ёшларни ўз тузоғига илиштириб, бош-кўзини айланттириб, улардан ўзининг нопок мақсадлари йўлида фойдаланмоқда. Бундай ноҳўя ҳаракатлар аввало муқаддас динимизнинг шаънига доғ бўлишини, охир-оқибатда эса маънавий ҳаётимизга салбий таъсир кўрсатишини барчамиз чуқур англаб олишимиз ва шундан хулоса чиқаришимиз зарур».

Хулоса ўрнида шуни таъкидлаш жоизки, замонавий воқелик инсон қалби ва онги учун бўлган курашларнинг янгидан-янги усул ва воситаларининг кўпайиб бораётганида, айниқса, бу борада дин омилидан фойдаланишга уринишларда яққол намоён бўлмоқда. Шу нуқтаи назардан қараганда, бугунги кунда инсонларни бундай зарарли, таъбир жоиз бўлса, манфур офатлардан асраб-авайлаш барчани янада хушёрликка, эҳтиёткорликка, ҳар жиҳатдан ақл-идрок билан иш тутишга ундайди.

Абдумутал ЗАКУРЛАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Х. Сулаймонова номидаги
суд экспертизаси маркази
директори ўринбосари,
юридик фанлар номзоди,
доцент, исломшунос.

ТАРБИЯ – БАРЧАСИНИНГ АСОСИ

Сукрот тарбия машаққатли ишлиги, ўзини, яқинларини тарбиялаш ҳар бир инсоннинг муҳим вазифаси, муқаддас бурчи эканлиги ҳақида гапирган эди. Қадимги юнон файласуфининг ушбу сўзларида тарбиянинг муҳим аҳамияти, вазифалари ҳамда мақсади ҳақидаги чуқур фикрлари ўз аксини топган. Дарҳақиқат, ҳамisha тарбияни олдинги ўринга қўйиш керак. Инсоннинг онги, тафаккури, дунёқараши ва маънавияти юксалмаса, инқироздан қочиб қутула олмаймиз. Хўш, биз, яъни XXI асрда яшайтган инсонлар учун тарбия нимани аниглайди?

Биринчи навбатда тарбия – бу қалб ва инсонийлик бегадидир. Инсон учун маънавий-руҳий тарбия энг зарур эҳтиёж ҳисобланади. Бир сўз билан айтганда, тарбияланган шахс деганда биз гурур, ҳалоллик, адолатпарварлик сингари сифатларга эга бўлган инсонни аниглаймиз. Бироқ одамнинг қай даражада тарбияланганлигидан қатъи назар, унда тарихий анъаналарига, умуминсоний қадриятларга нисба-

тан ҳурмат, Ватанига муҳаббат, мустақиллик ғояларига садоқат каби фазилатлар бўлмаса, бундай инсондан жамиятга, халққа наф келмайди. Агар вояга етайтган авлодимиз ёт ғоялар таъсирига тушиб қолса, унинг тарбиясига ўз вақтида эътибор бермасак, кейин қанча афсусланмайлик кеч бўлади.

Тарбия масаласи ҳамма вақт долзарб аҳамият касб этган. Айнан шунинг учун республиканинг ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларида, шу жумладан, ички ишлар идораларида шахсий таркибнинг маънавий-маърифий билимлари ҳамда тарбия жараёни усуллари такомилаштириш масаласига ҳар доим алоҳида эътибор бериб келинган. Ички ишлар идораларида тарбия тизими ва механизмини яна такомилаштириш ҳамда бу борада амалга оширилайтган ишлар хусусида ИИБ ШТБХ Тарбиявий ишлар бошқармаси бўлим бошлиғи, подполковник Бернора САДИКОВА бизга қуйидагиларни сўзлаб берди.

– Шунинг алоҳида қайд этиш лозимки, мамлакатимиз мустақилликка эришган дастлабки кунлардан оқ ИИБ ва унинг жойлардаги тузилмаларида шахсий таркибнинг ижтимоий-сиёсий ва ҳуқуқий билимини, касбий маҳоратини, тажрибасини, шунингдек, маънавий-руҳий сифатларини ошириш бўйича кенг миқёсдаги ишлар амалга оширилмоқда. Соҳавий хизматлар учун малакали кадрлар тайёрлаш, ходимларни ижтимоий ҳимоя қилиш ва фидокорона хизматлари учун рағбатлантириш масалалари доимий эътибор марказида.

Ҳозирги глобаллашув даврида таълим-тарбия бераётган мутахассислар ёшлар қалбига Ватанга муҳаббат, ҳурмат туйғуларини сингдиримай туриб, уларни юксак маънавиятли шахслар этиб тарбиялаб бўлмайди. Бугунги кунда ҳуқуқ-тартибот идоралари таркиби ёш йигит-қизлар билан жамланиб борилаётганини назарда тутсақ, юқоридаги фикримиз нақадар тўғрилиги аён бўлади.

Ички ишлар идораларида маънавий-маърифий машғулотлар давлатимиз раҳбарининг «Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самардорлигини ошириш тўғрисида»ги 2006 йил 25 августдаги Қарори талабларига мувофиқ ташкил этилмоқда. Ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимларини миллий қадриятларга ҳамда маънавий-ахлоқий ғояларга содиқлик руҳида тарбиялашнинг самарали тизимини шакллантириш мақсадида ИИБ Шахсий таркиб билан ишлаш хизмати таркибида Тарбиявий ишлар бошқармаси, жойларда эса унинг бўлим ҳамда бўлинмалари ташкил қилинди. Шахсий таркибни ички ишлар идоралари ходимларининг қасамёдида содиқлик руҳида тарбиялаш, уларга юксак касб маҳоратини, фуқаролик ва маънавий-руҳий сифатларни сингдириш, вазирликнинг буйруқларини ҳамда амалдаги қонун ҳужжатларининг бажаришини таъминлаш, шунингдек, уларнинг сиёсий билимларини ошириш, маънавий дунёсини, кенг дунёқарашини шакллантириш кабилар бошқарманинг вазифаларига киради.

Шахсий таркибни тарбиялаш соҳасидаги фаолият ходимларда маънавий фазилатларни шакллантиришга, уларнинг хизмат интизомига ҳамда қонунийликка қатъий риоя қилишига асосланади. Тарбиявий ишлар ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимларининг касб маданияти талабларига мувофиқ амалга оширилади. Бу борада тегишли қўлланмалар тайёрланиб, ходимларга тарқатилган.

Маънавий-маърифий, сиёсий-ҳуқуқий машғулотларни самарали ўтқа-

зиш ҳамда соҳа ходимлари, шунингдек, вазирлик таълим муассасалари тингловчи ва курсантлари, Қоровул кўшинлари ҳарбий хизматчилари касб маҳоратини ошириш учун барча шарт-шароитлар яратилган. Маърифат ва сиёсий ўқиш машғулотлари олиб бориладиган хоналар зарур кўргазмалар ташвиқот воситалари: буюк алломаларнинг суратлари, давлат рамзлари акс этган плакатлар билан таъминланган, «Маънавият бурчаклари» ташкил этилган. Ушбу бурчаклардан Президентимиз асарлари, ҳуқуқий адабиётлар, газета ва журналлар ўрин олган. Маърифат ва сиёсий ўқиш машғулотларининг мавзулари ва режаси Республика Маънавият тарғибот маркази билан ҳамкорликда тузилади. Бундай машғулотларнинг қизиқарли ва маълумотларга бой бўлишига эришиш мақсадида уларни ўтказиш учун етук олимлар, таниқли ҳуқуқшунослар, сиёсий шарҳловчилар, давлат ҳамда жамоат арбоблари таклиф этилмоқда. Мазкур машғулотлар қанчалик самарадор эканлигини қуйидаги фактдан ҳам билса бўлади: охириги икки йил ичида хизмат интизоми ҳамда қонунни бузиш ҳолатлари сезиларли даражада камайишига эришилди.

Ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимларининг кундалик фаолияти ҳар доим кенг жамоатчилик кўз ўнгида кечади. Шу сабабдан фуқароларга юксак маданият билан муомала қилиш, ҳуқуқий ва сиёсий билимларга эга бўлиш талаб этилади. Шак-шубҳасиз, ходимнинг ҳар жиҳатдан етуклиги ҳамкасблари ўртасида обрў-этиборини, қолаверса, ички ишлар идораларининг нуфузини оширади. Афсуски, улар орасида ички ишлар идоралари обрўсига путур етказадиганлари ҳам учраб туради. Бундайлар ҳалол ходимларнинг ҳурмати ҳам салбий таъсир кўрсатади. Улар билан якка тартибда алоҳида тарбиявий ишлар олиб борилмоқда. ИИБ ШТБХ Тарбиявий ишлар бошқармаси, шунингдек, унинг қуйи тузилмалари ходимлари ички ишлар идоралари фахрийлари билан биргаликда осойишталик посбонлари орасида профилактик-тарбиявий ишлар олиб боришмоқда. Ходимни тўғри йўлга йўналтириш мақсадида барча воситалар ҳамда усуллар қўлланилмоқда.

Шахсий таркиб билан профилактик-тарбиявий ишларни олиб боришда маданий меросимиздан, буюк аجدодларимиздан фахрланиш туйғуларини шакллантиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Шу мақсадда ходимлар «Маърифат маркази»га, Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонасига, бошқа маданият муассасаларига бориб туришади. Бундан таш-

қари, вазирлик тизими ходимларининг онгу шуурига миллий ватанпарварлик ғояларини сингдириш мақсадида ИИБ раҳбарияти кўрсатмаси бўйича доимий равишда ходимларни театрлар ва музейларга ташриф буюришлари ташкил этилмоқда.

Давлатимиз раҳбари Ислам Каримов ўзининг «Юксак маънавият – энгилмас куч» китобида инсон қалбига йўл таълим ва тарбия орқали бошланишини ёзади. Бу эса таълим ҳамда тарбия бир бутунликда бўлиб, уларни бир-биридан ажратиб бўлмаслигини аниглайди. Ички ишлар идораларининг ҳар бир ходими бунинг дунёсига қайтиши керак. Акс ҳолда тарбиядаги камчиликлар, таълимдаги нуқсонлар унинг фаолиятига салбий таъсир кўрсатади. Бу, ўз навбатида жамоатчилик назаридан четда қолмайди, натижада ходимлар одамлар қалбига йўл топа билишмайди, фуқаролар билан ишончли муносабатлар ўрната олишмайди. Шу муносабат билан бошқарма ва унинг жойлардаги тузилмалари кўрсатмалар, услубий қўлланмалар, эслатмалар ишлаб чиқмоқдалар. Уларда маънавий-маърифий машғулотларнинг самардорлигини, ходимларнинг ахлоқий сифатлари ҳамда ижтимоий-сиёсий билимларини ошириш усуллари баён этилган. Бундан ташқари, шахсий таркиб билан ўтказиладиган маънавий-маърифий тадбирларга Республика Маънавият тарғибот маркази, Ўзбекистон Муслмонлари идораси, Ўзбекистон Миллий университети ва бошқа олий таълим муассасаларининг вакиллари таклиф этиляпти. Уларнинг мазмунли чиқишлари шахсий таркибнинг ахлоқий фазилатлари ва ижтимоий-сиёсий билимларининг ошишида муҳим омил ҳисобланмоқда.

Бизнинг бошқармаимиз вазифаларига ички ишлар идоралари соҳавий хизматлари учун номзодларни танлаш бўйича ишларда қатнашиш, уларнинг тезкор-хизмат фаолиятини кузатиш, соғлом ижтимоий-ахлоқий муҳитни таъминлаш кабилар ҳам киради. Шу ўринда Тарбиявий ишлар бошқармаси психологлар гуруҳи инспекторларининг фаолияти муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб ўтиш жоиз. Улар оғир хизматни ўтаётган ходимларнинг руҳий ҳолатини ўрганишади, юзага келган муаммоларни ўз вақтида бартараф қилиш чораларини кўришади. Психологлар ўз фаолиятларида махсус психологик тестлар ва суҳбат ўтказиш усулларидан фойдаланишади. Бу фақатгина ИИБ Марказий аппаратидаги бўш лавозимларга номзодлар танлашга тааллуқли бўлиб қолмай, балки кейинчалик ҳар бир номзод билан якка тартибда психологик суҳбатлар ҳам таш-

кил этилади. Шунингдек, раҳбарлик лавозимларига тайинланадиган ходимларнинг ташкилотчилик ҳамда раҳбарлик қобилиятларини ўрганиш мақсадида ҳам тестлар ўтказилади. Бошқармаимиз ҳузуридаги «Руҳий энгиллаштириш хонаси» талаб даражасида жиҳозланган. Белгиланган жадвалга мувофиқ ҳар куни психологлар ИИБ Марказий аппаратининг турли хизматлари ходимларини «Руҳий энгиллаштириш хонасида» қабул қилишади ва суҳбатлашиб, тегишли маслаҳат беришади.

Шахсий таркибни, ички ишлар идоралари фахрийларини, хизмат бурчини бажариш чоғида ҳалок бўлган ходимларнинг оила аъзоларини, ногиронларни, ҳарбий хизматчиларни ва уларнинг оила аъзоларини ижтимоий-ҳуқуқий ҳимоя қилиш ҳамда қўллаб-қувватлаш Тарбиявий ишлар бошқармаси фаолиятининг яна бир муҳим йўналишидир. Хизмат вазифасини бажариш чоғида ҳалок бўлган ходимларнинг оилаларига, жароҳатланган ва яраланган ходимларга ўз вақтида бир-йўла ёрдам пуллари берилишини назорат қилиб борамиз.

Маълумки, намунали хизмати учун ходимни рағбатлантириш уни янги муваффақиятлар сари руҳлантиради. Бошқармаимизнинг асосий вазифаларидан бири фидойиларча хизмат қилаётган ходимларни муносиб даражада рағбатлантириш саналади. Ҳамкасбларига ўзларининг юксак касбий маҳорати билан намуна бўлаётган ходимларни ИИБ раҳбарияти доимий равишда рағбатлантиришмоқда, улар фахрий ёрликлар ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирланяпти. Ўзбекистон Республикаси ИИБ таъсис этган «А'lo xizmatlari uchun» кўкрак нишони ҳам муҳим аҳамиятга эга бўлиб, у рағбатлантиришларнинг тадрижий даври ҳисобланади. Бугунги кунда қўлаб осойишталик посбонлари ва Қоровул кўшинлари ҳарбий хизматчиларининг кўксини ушбу нишон бегад турибди. Бундан ташқари, бошқармаимизда мамлакатимизда жамоат хавфсизлиги, тинчлик-осойишталик ва барқарорликни таъминлашга муносиб ҳисса қўшган, хизмат бурчини бажариш ҳамда миллий манфаатларимизни ҳимоя қилиш чоғида мардлик ва жасорат намуналарини кўрсатган ходимларни давлат мукофотлари билан тақдирлаш бўйича тавсияларни тайёрлаш ва тақдим этиш бўйича ишлар олиб борилмоқда. Буларнинг барчаси республика ИИБ ШТБХ Тарбиявий ишлар бошқармаси маънавий-маърифий ишлар ва мукофотлаш бўлимсининг бевосита вазифаси саналади. Ушбу бўлинма тавсиясига кўра ички ишлар идораларининг мингдан ортиқ ходимлари Президентимиз Фармонида кўра давлатимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланган.

Бир сўз билан айтганда, ИИБ ШТБХ Тарбиявий ишлар бошқармаси ва унинг жойлардаги қуйи тузилмалари ходимлари ички ишлар идораларининг обрўини ошириш, осойишталик посбонларининг халқимиз фаровонлиги, мамлакатимиз гуллаб-яшнаши учун масъулиятини кучайтириш, ходимларнинг маънавиятини юксалтириш, уларни Ватанга муҳаббат, хизмат бурчига садоқат руҳида тарбиялаш мақсадида бир қатор тадбирларни амалга оширишмоқда.

Азиза АбЗАМХУЖАЕВА
ёзиб олди.

Қонунчилик тарғиботи

ЎЗГАРТИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИЛДИ

Ўзбекистонда истиқомат қилаётган ҳар икки оиланинг бирида шахсий транспорт воситасининг борлиги қувончли, албатта. Чунки автоулов узокни яқин, оғирни енгил қилади. Транспорт воситаларидан оқилона фойдаланиш, йўлларда ҳаракатланиш тартиб-қоидаларига риоя этиш эса ҳаётимизни янада чиройли қилиб, фуқароларимизнинг ҳуқуқий онги ва маданияти юқори даражада эканлигини кўрсатади.

Илм-фан тараққий этиб, уларнинг ютуқларидан фойдаланиш ҳаётимизнинг барча жабҳаларига кириб келмоқда. Айниқса, техника соҳасидаги янги жиҳоз ва буюмлардан кенг фойдаланмоқда. Дамизки, бу мушкулларимизни осон қилмоқда.

Техника соҳасидаги ютуқлардан йўл ҳаракати хавфсизлиги соҳасида аксар ривожланган давлатлар амалиётида кўпдан буюн фойдаланиб келинмоқда. Ҳозирги кунга келиб эса ушбу техника воситаларидан фойдаланиш юртимизда ҳам урф бўлиб бормоқда. Ҳеч кимга сир эмаски, Тошкент шаҳрида ушбу техника воситаларидан фойдаланиш кенг йўлга қўйилган. Пойтахтимиз автомобиль йўллари чорраҳаларига жойлаштирилган махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари гўё Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати ходимларининг «кўзи» каби ҳайдовчилар томонидан йўл ҳаракати қоидаларига туну кун амал қилинаётганлигини кузатиб турибди, қоидабузарларни кўздан қочирмай, дарров илғаб олмоқда.

«Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 2015 йил 10 августдаги Қонунга мувофиқ Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг баъзи моддаларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиб, махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали йўл ҳаракати қоидаларини бузганлик учун жавобгарликлар белгиланди.

Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга киритилган сўнги ўзгартиш ва қўшимчаларнинг ижросини таъминлаш мақсадида 2015 йил 3 сентябрда Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирининг «Йўл ҳаракати қоидаларининг бузилишига доир маъмурий ишларни кўриб чиқиш тартиби тўғрисидаги йўриқномага ўзгартиш ва қўшимчалар ҳақида»ги 155-сон буйруғи имзоланди. Ушбу буйруққа мувофиқ Йўриқномага бир неча қўшимча ва ўзгартиришлар киритилди. Жумладан, Йўриқноманинг 5-банди таҳрири ўзгартирилиб, унга маъмурий ҳуқуқбузарлик махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали қайд этилган тақдирда маъмурий жавобгарликка транспорт воситасининг мулкдори, юридик шахсга тегишли транспорт воситаларидан фойдаланиб содир этилган маъмурий ҳуқуқбузарлик қайд этилган тақдирда эса юридик шахснинг транспорт воситаларидан фойдаланиш учун масъул бўлган

шахснинг тортилиши ҳақидаги нормалар киритилган.

Бундан ташқари, Йўриқноманинг 6-банди янги таҳрирда баён этилиб, унга кўра Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 138-моддасининг биринчи, иккинчи ва учинчи қисмларида кўрсатилган, яъни пидаларнинг йўл ҳаракатини тар-

тибга солувчи сигналларга бўйсунмаслиги, уларнинг йўлнинг ҳаракат қисмини белгиланмаган жойлардан кесиб ўтиши, шунингдек, мопед ва велосипед ҳайдовчиларининг, уловли аравани бошқариб борувчи ва йўлдан фойдаланувчи бошқа шахсларнинг йўл ҳаракатини тартибга солувчи сигналларга бўйсунмаслиги, устунлик берувчи, тақиқловчи ёки кўрсатма берувчи йўл белгилари талабларига риоя этмаслиги; ҳайдовчиларга турли хизмат кўрсатиш мақсадида йўлнинг қатнов қисмида фуқароларнинг туриши, йўлларга ажратилган минтақа теграсида мол боқиш; шунингдек юқорида кўрсатилган шахсларнинг йўл ҳаракати қоидаларини бузиши авария ҳолатини вужудга келтирса, ҳуқуқбузарлик содир этган пидаларга нисбатан маъмурий баённома тузилмайди, ҳуқуқбузарга белгиланган тартибда жарима тўлаганлиги ҳақида қвитанция берилади. Агар ҳуқуқбузар пидеа ўзига солинадиган жаримага эътироз билдирса ёки жойида жарима тўлашга имкони бўлмаса, маъмурий баённома расмийлаштирилади ва унга бу ҳақда ёзиб қўйилади. Бу ҳолда, ҳуқуқбузарлик содир этган шахс жаримани банк кассалари орқали тўлайди. Ўз вақтида тўланмаган жарималар мажбурий тартибда ундирилади.

Йўриқнома маъмурий ҳуқуқбузарлик махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали қайд этилган тақдирда, ушбу ҳуқуқбузарликларни расмийлаштириш тартиби, ҳуқуқбузарни маъмурий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги қарор, қарорга қўйилган талаблар, уни

ҳуқуқбузарга юбориш тартибига бағишланган 6¹-банд билан тўлдирилган. Мазкур бандда белгиланишича, маъмурий ҳуқуқбузарлик махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали қайд этилган тақдирда, маъмурий баённома расмийлаштирилмасдан, ҳуқуқбузарлик содир этган шахснинг иштирокисиз белгиланган тартибда жарима солиш тўғрисидаги қарор чиқарилади. Мазкур қарор белгиланган тартибда ишлаб чиқилиб, зарур ҳолга келтирилгач, кўчирма нусхаси махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари қўлланилган ҳолда олинган материаллар илова қилиниб, қарор чиқарил-

Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига мувофиқ, баъзи қоидабузарликларга ҳуқуқий баҳо беришда уларнинг такрор содир этилганига алоҳида эътибор қаратилиб, ушбу ҳолатларда жазонинг оғир турини қўллаш назарда тутилган.

Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунларига мувофиқ, битта транспорт воситасидан белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончномалар орқали бир неча шахслар фойдаланишлари мумкин. Ҳозирги кунда махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари транспорт воситаларининг ҳайдовчи-

лиш тўғрисида қарор чиқарган ваколатли орган раҳбари махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали қайд этилган йўл ҳаракати қоидаларининг бузилишлари бўйича жарима солиш тўғрисидаги қарор чиқарилган кундан эътиборан олти миш кун ўтгач, жарима солиш тўғрисидаги қарорнинг ижроси юзасидан иш юритиш тугагунига қадар транспорт воситаларини ушлаб туриш тўғрисида ёзма кўрсатма беради. Бу ҳақда ДИХХХ сафдаги йўл-патруль хизмати бўлим-бўлимлари шахсий таркиби эътиборига етказилади. Транспорт воситаси ушланган тақдирда фақат мазкур Йўриқномада кўрсатилган шаклдаги далолатнома тузилади ҳамда жарима солиш тўғрисидаги қарор ижроси юзасидан иш юритиш тугагунига қадар автоулов тўхташ жойида ушлаб турилади. Далолатнома уч нусхада тузилиб, биринчи нусхаси транспорт воситасини тўхташ жойида сақлаш учун масъул бўлган шахсда қолдирилади, иккинчи нусхаси ДИХХХ ходимида қолади, учинчи нусхаси ҳуқуқбузарга берилади.

Шунингдек, мазкур Йўриқномага яна махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали тезкор ва махсус хизмат транспорт воситалари ҳамда улар кузатиб келаётган транспорт воситалари томонидан йўл ҳаракати қоидаларининг 7.1-бандига мувофиқ имтиёздан фойдаланган ҳолда содир этилган, махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали қайд этилган ҳуқуқбузарлик юзасидан чиқарилган қарор устидан шикоят тушиб, ҳуқуқбузарлик содир этилган вақтда транспорт воситаси мулкдорининг ихтиёридан чиқиб кетганлиги аниқланган ҳолларда қандай чора кўрилиши, чиқарилган қарор устидан шикоят ва аризалар берилганда иш юритиш тартиби ва бошқа бир қатор нормалар қўшимча сифатида киритилиб, тегишли тартиблар ўрнатилган.

Хулоса сифатида шуни айтиш мумкинки, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирининг Адлия вазирлиги томонидан 2015 йил 7 октябрда 2240/1-сон билан рўйхатга олинган «Йўл ҳаракати қоидаларининг бузилишига доир маъмурий ишларни кўриб чиқиш тартиби тўғрисидаги йўриқномага ўзгартиш ва қўшимчалар ҳақида»ги 2015 йил 3 сентябрдаги 155-сон буйруғига мувофиқ киритилган қўшимча ва ўзгартиришлар йўл ҳаракати қоидаларини амалда тўлиқ таъминланишини назорат қилиш ва кузатиб бориш, қонун устуворлигини ва ҳуқуқбузарлик учун жавобгарлик ўз вақтида таъминланиши учун ўзига хос қулайлик яратади.

Қамолiddин РАХИМОВ,
ИИБ Инсон ҳуқуқларини
ҳимоя қилиш ва юридик
таъминлаш бошқармаси
бўлими бошлиғи ўринбосари,
майор.

лари шахсини аниқлаш имкони берилади. Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 17¹-моддасида эса, махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали йўл ҳаракати қоидалари бузилганлиги қайд этилган тақдирда, маъмурий жавобгарликка транспорт воситасининг мулкдори тортилади, юридик шахсга тегишли транспорт воситасидан фойдаланиб содир этилган йўл ҳаракати қоидалари бузилганлиги махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали қайд этилган тақдирда, маъмурий жавобгарликка юридик шахснинг транспорт воситасидан фойдаланиш учун масъул бўлган шахси тортилади, деб белгиланган. Шуларни назарда тутган ҳолда, ушбу воситалар орқали содир этилган қоидабузарлик қайд этилганда, ҳайдовчининг шахси ноаниқ бўлиб қолади. Шунинг учун ҳам ушбу воситалар орқали қайд этилган ҳуқуқбузарликлар учун жавобгарлик масаласи ҳал этилаётганда, уларнинг такрорийлиги инобатга олинмайди. Бундан ташқари, Йўриқномага киритилган ўзгартишга мувофиқ, маъмурий ҳуқуқбузарлик махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали қайд этилганда, бу ҳақда талонга белги қўйилмайди.

Йўриқноманинг 36-бандига махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали қайд этилиб, тегишли тартибда жавобгарликка тортиш тўғрисидаги қарорнинг ижроси билан боғлиқ нормалар киритилди. Мазкур ўзгартишларга кўра, жарима со-

ган кундан эътиборан уч кун ичида буюртма почта жўнатмаси тарзида ҳуқуқбузарга юборилади. Қоида бўйича ушбу қарорда у чиқарилган сана ва жой, уни чиқарган органнинг номи, шахснинг лавозими ва фамилияси, маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахс тўғрисидаги маълумотлар, маъмурий ҳуқуқбузарлик содир этилган вақт, жой ва ҳолатлар, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс Махсус қисмининг мазкур ҳуқуқбузарлик учун жавобгарликни назарда тутувчи моддаси, моддасининг қисми кўрсатилган ҳолда, махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари билан қайд этилган транспорт воситасининг ҳуқуқбузарлик содир этилган пайтдаги давлат рақам белгиси билан туширилган тасвири, қабул қилинган қарор, тайинланган жаримани тўлаш тартиби ва муддатлари, маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахснинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, шунингдек жарима солиш тўғрисидаги қарор хусусида шикоят беришнинг процессуал тартиби кўрсатилган бўлиши керак.

Йўриқноманинг 17-банди биринчи хатбошиси Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 290-моддасига (ашёлар ва ҳужжатларни олиб қўйиш) мувофиқлаштирилди.

Йўриқнома 33¹-банд билан тўлдирилиб, махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали маъмурий ҳуқуқбузарлик қайд этилган тақдирда ҳуқуқбузарликнинг такрорийлиги инобатга олинмасдан жарима солиш тўғрисидаги қарор чиқарилиши белгилаб қўйилди.

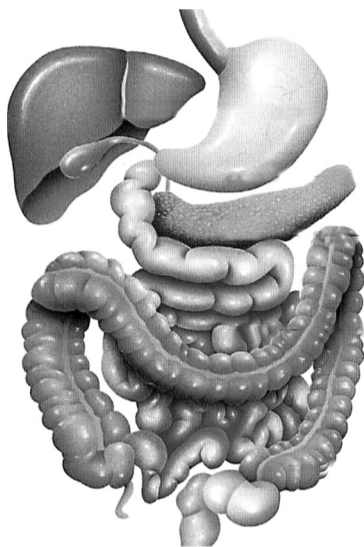

САЛОМАТЛИК АСАБОҚЛАРИ

ҲАЗМ АЪЗОЛАРИ КАСАЛЛИКЛАРИ

келиб чиқиши, асорати ва давоси

Ҳазм қилиш аъзолари инсон саломатлигида жуда муҳим ўрин тутади. Негаки, биз турли таом, ичимликларни истеъмол қилиб, ундан ўзимиз учун зарур бўлган қувватни йиғамиз. Бу жараёнда эса овқат ҳазм қилиш аъзолари фаол иштирок этади. Одатда одамнинг овқат ҳазм қилиш йўлининг узунлиги 8-10 метргача этади. Бу йўл бири иккинчисига уланиб кетадиган бир неча бўлимдан – оғиз бўшлиғи, ҳалқум, қизилўнгач, ошқозон, ичак (ингичка, йўғон)дан иборат.

Жигар ва меъда ости беши ҳам овқат ҳазм қилиш тизимига киради. Бу тизим организмнинг қувват (энергия) манбаи ҳисобланган ҳамда хужайраларнинг янгилашиши ва одамнинг ўсиши учун зарур бўлган озиқ моддаларнинг организм томонидан ўзлаштирилишини таъминлаб берадиган органлар мажмуидир.

Ҳазм аъзоларининг энг каттаси ошқозон ҳисобланади. У овқатни аралаштиради, ҳазм қилади ва химиявий ўзгартириб ичакка узатади. Унинг соғломлиги, шикастланмаганлиги организмнинг умумий саломатлигини таъминлашда муҳим аҳамиятга эга.

Ҳазм аъзолари касалликларининг келиб чиқишига кучли ҳаяжонланиш, қайғуриш, сиқилиш, қийин ҳазм бўладиган, ёғли, аччиқ-шўр, ўта иссиқ ёки совуқ таомлар истеъмол қилиш, тартибсиз овқатланиш, чекиш, спиртли ичимликлар ичиш сабаб бўлади. Ошқозон-ичак яраси касаллиги инсонда энг кўп учрайдиган хасталиқдир. Бу касалликнинг асосий белгиси қорин соҳасидаги оғриқ бўлиб, у овқат егандан сўнг 15-20 дақиқа ўтгач юзага келади. Бундай беморларда кўнгил айниши, қусиш, кекириш, жигилдон қайнаши, ич қотиши ва бошқа белгилар бўлиши мумкин. Хавфли асоратлардан бири яра-нинг тешилиб кетишидир. Бу ҳолатда қоринда тўсатдан кучли оғриқ пайдо бўлиб, бемор ҳушидан кетиб қолиши ҳам мумкин. Ана шундай пайтда уни зудлик билан касалхонага ётқизиб, жарроҳлик усули билан даволаш тавсия этилади.

Ошқозон-ичак яраси касаллиги сурункали қайталанувчи бўлиб, кўпинча 25-50 ёшли эркекларда учрайди. Ушбу касаллик мавсумий, асосан баҳор ва куз фаслларида қайталаниб туради. Хасталик қишлоқ аҳолисига нисбатан шаҳар аҳолисида кўпроқ учраши кузатилади. Буни кам ҳаракат, жисмоний меҳнат билан шуғулланмаслик, кўп ҳолларда тартибсиз овқатланиш билан изоҳлаш мумкин.

Ҳазм аъзолари касалликларидан азият чекаётганларнинг аксарияти жигилдон қайнашидан нолишади. Бу бежиз эмас. Жигилдон қайнаши кўпинча меъда касалликлари (гастрит, меъда яраси), жигар, ўт пуфаги ёки ичак хасталикларининг белгиси бўлиб, одатда, парҳез бузилганда ёки меъда ширасини кўп

чиқарадиган таомлар истеъмол қилганда, спиртли ичимликлар ичганда, тамаки, нос чекканда пайдо бўлади. Жигилдон қайнаганида кўпчилик ичимлик содасига мурожаат қилади. Тўғри, ичимлик содаси ошқозон (меъда) ширасидаги гидрохлорид кислотани камайтириб, жигилдон қайнашини биров босади. Бироқ шифокорларнинг кузатишича, бу жараёнда ҳосил бўладиган карбонад ангидрид меъда безларига таъсир қилади. Натижада улар кўплаб микдорда гидрохлорид кислотаси ишлаб чиқара бошлайди. Бу эса ошқозон ширасининг кислоталиги ортиқ кишилар учун зарарлидир.

Жигилдон қайнаганда, албатта, шифокор маслаҳати ва назорати остида даволаниш лозим. Сабаби, турли хил ишқорли дориларни, ичимлик содаси, куйдирилган магnezия кабиларни ҳадеб ичавериш меъда ва қизилўнгач шиллик қаватига ёмон таъсир этиб, салбий оқибатларни келтириб чиқариши мумкин.

Касалликнинг олдини олиш учун биринчи навбатда овқатланиш тартибига қатъий амал қилиш лозим. Негаки, овқатни бир меъёрада ейиш ҳам нормал овқат ҳазм қилишнинг муҳим шартидир. Кунига тўрт марта, оз-оздан ва ҳар кун маълум бир вақтда овқатланиш мақсадга мувофиқ. Эрталабки нонушта бир кунлик овқатнинг тахминан 25 фоизини, тушлик 50 фоизини, тушдан кейинги овқат 15 фоизини, кечки овқат 10 фоизини ташкил этиши керак. Бундай тартибга риоя қилиш овқатнинг яхши ҳазм бўлишига ва организмнинг озиқ моддалар билан меърий таминланишига ёрдам беради. Биз овқатни хуш кўриб, иштаҳа билан еганимизда ҳазм қилувчи ширалар кўп ажралади ва истеъмол қилинган овқат яхши парчланади.

Ошқозон ва ўн икки бармоқли ичак ярасини даволашда халқ табобати ҳам кенг қўлланилади. Бунинг учун шифобахш гиёҳлар йиғмасидан тайёр-

ланган дори-дармонлардан фойдаланиш мумкин. Жумладан, мойчечак — 15 грамм, чойўти — 20 грамм; зубтурум — 20 грамм олинади. Йиғмани 200 мл. қайноқ сувда 1-2 соат дамлаб, сузиб олинади. Дамламадан бир кунда уч маҳал, овқатланишдан 20 дақиқа олдин 60 мл ичиш лозим. Бу дамламани 10 кун давомида ичиш тавсия этилади.

Унчалик оғир бўлмаган ҳазм аъзолари касалликларини даволашнинг таъкидлашчи, жисмоний машқлар фаолияти ҳамиса соғлом ва бакуват бўлади. Мутахасссларнинг таъкидлашчи, жисмоний машқлар нафақат ҳаракатни юзага чиқаришга хизмат қилади, балки ошқозон-ичак тизими фаолияти яхшилашишига ҳам ҳисса қўшади. Қон айланиши ва марказий асаб тизими ҳолатини яхшилайди.

Жисмоний тарбия ошқозон-ичак тизимининг мотор

ва секретор фаолиятига тўғридан-тўғри таъсир кўрсатади. Жисмоний машқлар (тўлиқ чуқур нафас, танани букиш, оёқларни тизза бўғимида букиш ва бошқалар) ўт пуфагидан ўт ажралишини яхшилайди, жигар, ўт пуфаги, ўт йўллари касалликларининг олдини олишда асқотади.

Айниқса, тонгги бадан-тарбия умумий ривожланиш ва саломатликни мустаҳкамлаб, иш қобилиятини оширади. Барча аъзоларнинг чиниқишига ёрдам беради. Рухият пасайган ҳолларда тетиклик ҳолатига тўлиқ ўтишига кўмаклашади. Турли бўлимларда димланишларни йўқотади.

Таъкидлаш жоизки, бадантарбия машқларининг терапевтик самараси ҳам жуда юқоридир. Сувда ҳам шифобахш бадантарбияларни бажариш яхши самара беради. Бу жараён прессланган ёки минерал сувли бассейнларда ўтказилади. Бошланғич ҳолатларда бемор ёрдамчи мосламалар ёки қўл билан ушлаш имкони бор жойда ётган, турган ва ҳаракатда бўлган ҳолатларда машқлар бажаради.

Машғулотларнинг давомийлиги 20 дақиқадан 40 дақиқача бўлиб, сувнинг ҳарорати 24-26 даража бўлиши керак. Бир курс даволаниш 12-15 кун давом этади. Тоза ҳаводаги машқлар, жумладан, пиёда юриш организмни янада чиниқтиради ва соғломлаштиради, руҳий асаб тизимини меъёрлаштиради.

Ҳазм аъзолари касалликларига чалинган беморлар баъзан ўз саломатликларига унчалик эътибор қилмай, «бироздан сўнг ўтиб кетади», деб вақтида даволанишмайди. Натижада дармондориларга бой бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари ва қувватбахш таомларни истеъмол қила олмайди. Бир касаллик бошқасини етаклаб келади: озиб кетиш, саратон, яра-нинг тешилиши, камқонлик, моддалар алмашинув жараёнининг бузилиши ва ҳоказолар.

Шундай экан, вақтни қўлдан бой берманг, ўз соғлигингиз учун ўзингиз қайғуринг. Қорин, кўрак соҳаларида оғриқ пайдо бўлса, жигилдон қайнаса, иштаҳа бўлмай, овқатдан кўнгил айнийверса, тезда шифокорга учранг. Энг катта бойлик — соғлиқнинг қадрига етинг.

Бахтиёр АСРОПОВ,
ИИБ ЁХОТМ тиббий
қисми бошлиғи,
подполковник.
Муроджон ХУДОЙҚУЛОВ,
подполковник.

«ЁНГИН ХАВФСИЗЛИГИ ОЙЛИГИ» ДАВОМ ЭТМОҚДА

КЕНГ ОММА ЖАЛЬ ЭТИЛГАН

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Аҳоли турар жойлари ва халқ хўжалиги объектларида ўтказилган текширишлар давомида қўлбола газ иситиш печлари, электр иситиш анжомлари ва газ сўргичларидан фойдаланиш ҳолатлари аниқланиб, тегишли чоралар кўрилди. Шаҳар ва туманлардаги кўчаларга кириш жойларига, кўп қаватли уйлари атрофига, ёнғинга қарши сув ҳовузларига, ер ости сув олгичларига олиб борувчи йўлларга қўйилган 18 та сунъий тўсиқ олдириб ташланди.

Йўл қўйилаётган камчиликлар, учраётган муаммолар, уларни бартараф этиш юзасидан мутасадди ташкилотлар раҳбарларига тақдимномалар киритилмоқда. Бундан ташқари, жойларда ёнғин хавфсизлигини таъминлаш борасида олиб борилаётган ишлар, мавжуд камчиликлар фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари йиғилишларида муҳокама қилиняпти.

Жойларда ишчи-хизматчилар, ўқувчи ва талабалар ўртасида учрашувлар ўтказилляпти. Аҳоли кўп йиғиладиган майдонларда, истироҳат боғлари, маданий-маиший муассасаларда, маҳаллаларда ёнғинларнинг олдини олиш ва ёнғин ўчириш техникалари намойиш қилинмоқда.

Вилоятдаги корхона, ташкилот, муассаса ва ўқув юртларида, тоифаланган масканлар, маҳаллалар, уй-жой мулкдорлари ширкатларида ёнғин хавфсизлиги бурчаклари ташкил этилган.

Абдураззоқ АБДУХОЛИҚОВ,
Наманган вилояти ИИБ ЁХБ бошлиғи, подполковник.

ИЖОБИЙ НАТИЖА КАФОЛАТИ

Фаргона нефтни қайта ишлаш заводида махсус тактик ўқув машқи ўтказилди. «Ёнғин хавфсизлиги ойлиги» иш режасидан ўрин олган ушбу тадбир вилоят ИИБ ЁХБ ва бошқа ҳуқуқни тузилмалари ҳамкорлигида ташкил этилди.

Махсус тактик ўқув машқини ўтказишдан мақсад объект раҳбарияти ва ишчи-ҳодимлари, фуқаро муҳофазаси тузилмалари шахсий таркибининг фавқулодда вазиятларда ҳаракатлар-

ни тўғри ташкил этиш бўйича билимларини ошириш ва уларда амалий кўникма, руҳий ва жисмоний тайёргарликни шакллантиришдан иборат.

Ёнғин ва ишлаб чиқаришдаги аварияларнинг олдини олиш ҳамда улар содир бўлганда авария-қутқарув ишларининг самардорлигини оширишга қаратилган ўқув машқи корхонанинг еттита ўқув нуқтасида бўлиб ўтди. Машқ иштирокчилари белгиланган режа асосида, ёнғин хавфсизлиги қоидаларига тўлиқ риоя этган ҳолда ҳаракат қилдилар. Машқ давомида куч ва воситаларнинг доимий шайлиги, марказлаштирилган хабар бериш тизимининг ишончли ишлаши ҳамда ўзаро маълумот алмашуви текшириб кўрилди. Тадбир сўнггида ўқув

машқи юқори даражада ўтказилгани мутахассислар томонидан эътироф этилди.

Ўқув машқи доирасида завод ишчи-хизматчилари учун 4-ЎХЖҚнинг асосий жанговар, махсус ҳамда ёрдамчи техникалари, ёнғин ўчириш воситалари кўргазмаси ҳам ўтказилди. Ушбу ёнғин ўчириш техника ва воситалари намойиш қилинган амалий чиқишлар ташкил этилди. Ишчи-хизматчилар томонидан берилган саволларга мутахассислар атрафлича жавоб беришди.

Илҳомжон НИШОНОВ,
катта лейтенант.
Фаргона вилояти.

ҲАМКОРЛИК САМАРА БЕРАДИ

«Ёнғин хавфсизлиги ойлиги»да мамлакатимизнинг шимолӣ қисмида жойлашган Кўнғирот ва Мўйноқ туманлари аҳолиси ҳам фаол иштирок этмоқда.

– Овул ва маҳалла фуқаролар йиғинларида ёнғиннинг келиб

чиқиши, унинг олдини олиш борасида профилактик тадбирлар ўтказяпмиз, – дейди Кўнғирот тумани ИИБ ЁХБ 3-ЎХЖ катта мутахассиси, кичик сержант Р. Давлетов. – Корхона, ташкилот ва муассасаларда, аҳоли турар жойларида ёнғин хавфсизлигини таъминлашга барча масъул эканлигини, мансабдор шахсдан тортиб оддий фуқарога, хонадон эгаларигача мавжуд тартиб-қоидаларга қатъий амал қилиши лозимлигини уқтиряпмиз. Туманда бешта қишлоқ, ўн иккита овул ҳамда йигирма битта маҳалла фуқаролар йиғини мавжуд. Маданий-маиший, таълим ва соғлиқни сақлаш масканларини ҳам эътиборга олсак, зиммамизга юкланган вазифа нечоғли масъулиятли эканини англаш қийин эмас.

боряпмиз. Ёш болаларни эътиборсиз қолдиришнинг салбий оқибатлари ҳақида мисоллар келтириб, видеоларлар намойиш этилмоқда.

Ҳар иккала туманда олиб борилаётган профилактик ишларда бошқа соҳавий хизматлар ҳодимлари, хусусан, профилак-

Суратда: Мўйноқ тумани ИИБ ЁХЖ катта инспектори, сержант Б. Аманжолов ёнғин ўчирувчилар билан йўриқнома ўтказмоқда.
А. ПАХРАТДИНОВ олган сурат.

тика инспекторлари фаол қатнашаётганини алоҳида таъкидлаш жоиз. Негаки, ҳамжихатликда, ҳамкорликда ҳикмат кўп. Ҳамкорликдаги ҳаракатлар самарали бўлиши шубҳасиздир.

Дурдубой ХУДОЙШУКУРОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси.

ҚИЗИҚАРЛИ ВИКТОРИНА

Қашқадарё вилояти ИИБ ЁХБ ва унинг қуйи тузилмалари ҳодимлари томонидан ойлик доирасида кўплаб тарғибот-ташвиқот ишлари олиб бориляпти. Айниқса, мактаб ўқувчилари иштирокида ўтаётган турли учрашувлар, танловлар, викториналар ўзининг қизиқарлиги билан ажралиб турибди.

Қарши шаҳридаги 1-ихтисослаштирилган умумтаълим мактабида ўтказилган викторина ҳам кўпчиликда катта таассурот қолдирди. Ўқувчилар мактабда, кўчада, уйда ёнғин хавф-

сизлиги қоидаларига риоя этиш борасида олган билим ва кўникмаларини таништирув, савол-жавоб, саҳнавий кўриниш, биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш ва расм чизиш шартлари бўйича синовдан ўтказишди.

– Мазкур тадбирнинг ўқувчиларимиз ўртасида доимий ўтказилиши мактабларда ёш тарғиботчилар гуруҳи шаклланишига хизмат қилади, – дейди мактаб директори ўринбосари Тамара Одилова. – Улар оиласида, маҳалласида ўз тенгқурларини, ота-оналарини ҳушёрликка чорлаш орқали ёнғинларнинг олдини олишга муносиб улуш қўшишади.

Викторина сўнггида иштирокчиларга вилоят ҳудудида содир бўлаётган ёнғинлар ва уларнинг ноҳуш оқибатлари хусусида маълумотлар ҳамда ёнғинларга йўл қўймаслик бўйича тавсиялар берилди.

Баҳодир ЭРГАШЕВ,
майор.

Қашқадарё вилояти.

КУРСАНТЛАРГА МАНЗУР БЎЛДИ

ИИБ Академияси ўқув-дала полигонидида ҳам ойлик доирасида тадбир бўлиб ўтди. Ўқув-амалий машғулот тарзида ташкил қилинган мазкур тадбирда Академиянинг Сержантлар таркибини тайёрлаш бўйича олий курсантлар таҳсил олаётган курсантлар қатнашди.

Ўқув-амалий машғулот аввалида Тошкент шаҳар ИИББ ҳамда Тошкент вилояти ИИБ Ёнғин хавфсизлиги бошқармалари ҳодимлари – подполковник

А. Бекпўлатов, майор Б. Самигов ва катта лейтенант Э. Холимбетов ёнғинларнинг келиб чиқиш сабаблари, уларнинг олдини олиш ва бартараф

этиш тўғрисида атрафлича сўзлаб беришди. Шундан кейин ёнғин ўчириш техникалари ёрдамида «тилсиз ёв»ни бартараф этиш ҳолатлари намойиш қилинди.

Тадбир якунида курсантлар ўзларини қизиқтирган барча саволларга мутахассислардан жавоб олдилар.

Михли БОЙСУНОВ,
Мухриддин ДЕҲҚОНОВ
олган сурат.

Жиноятга жазо муқаррар

БУКРИНИ ГҶР ТУЗАТАДИМИ?

Интилганга толе ёр. Бугун юртимизда ҳалол меҳнат қилиб, ўзига ҳам, ўзгаларга ҳам нафи тегаётган ишбилармон юртдошларимиз кўплаб топилади. Улар тадбиркорликнинг турли йўналишлари бўйича фаолият юритиб, эл дуосини олишяпти. Шу билан бирга, мавжуд имкониятлардан фойдаланиш ўрнига, ўғриликни, фирибгарликни касб қилган кимсалар ҳам учраб туради. Наманган шаҳридаги Алпомиш маҳалласида яшовчи Равшан Абдулов (исм-шарифи ўзгартирилди) ана шундай кишилар тоифасидан.

Равшан бошқалар сингари ҳалол меҳнат билан умргузаронлик қилишни ўзига эп кўрмади. Ўзгаларнинг ҳалол меҳнати билан орттирган бойлиги уни ҳасад исканжасига тамоман ғарқ қилганди. Шу боис мўмай пул топиб, улардан ўзиб кетишни ният қилган Равшан фаолиятини фирибгарликдан бошлади. Дастлаб бир тадбиркорнинг маҳсулотини олиб иккинчига сотди ва пулига учинчи кишидан маҳсулот олиб бошқасига ўтказди. Буниси камлик қилгандай, ишлаб чиқарувчиларнинг цехларидан тайёр маҳсулотларини ўмариб, арзон-гаровга сотиб юборди. Шу боис беш йилга озодликдан маҳрум этилди. Жазо муддатини ўтаб, уйига қайтганида маҳалладошлари уни кечиришди. Тавбасига таянгандир, деган умидда унга ёрдам қўлини чўзишди. Лекин...

Халқимизда «Кўр кўрни қоронғида топибди», деган гап бор. Тайинли жойда ишлашга одатланмаган Равшан кунларнинг бирида, кечки пайт кўчада бир пайтлар олди-берди қилган танишини учратиб қолди. Икковлон

ошхонага кириб, суҳбатлашишди:

– Битта жойда ишлаш жонга тегди, – деди Равшан ҳаётдан нолиб.

– Қўлдан берганга қуш тўярмиди, сен билан менинг ризқим бозорда, ана шу ердан насибани қидириш керак. Ўзинг биласан, бозорда ким кўп, пулдор кўп. Йўлини қилсак, ўшаларнинг пуллари бирпасда ўзимизники бўлади-қолади, – дея унга далда берди шериги...

Шу тариқа икки ҳамтовоқ шаҳар бозорларида ўғрилик

билан машғул бўлди. Ўғирланган пуллари тенг бўлиб, айш-ишратга сарфлашди. Шаҳар бозорларида тез-тез содир этилаётган ўғирлик жинояти ички ишлар идоралари ходимларини ҳушёр торттирди. Олиб борилган тезкор ҳаракатлар натижасида харидорнинг сумкасида пулини ўмариётган Равшан

жиноят устида қўлга олинди...

Иккинчи бор жиноятга қўл урган Равшан яна қилмишига яраша жазосини олди. Аммо амнистия актига кўра, муддатидан аввал жазодан озод қилинди.

Инсонпарварлик, бағрикенглик, кечириллик – халқимизга хос фазилат. Ҳар йили қабул қилинаётган амнистия акти йўлдан адашган инсонларга ҳаётда ўз ўрнини топиш учун берилган имкониятдир. Шу ўринда бу имкониятдан оқилона фойдаланган ҳамюртимиз – наманганлик

Акмал Собитов (исм-шарифи ўзгартирилган)нинг фикрини келтирсак:

– Ҳеч жойда ишламасдим, тайинли хунарим ҳам йўқ эди. Бир куни спиртли ичимлик ичиб, сархуш юрганимда ёмон одамларга кўшилиб жиноятга қўл урдим. Натижада етти йил озодликдан маҳрум этилдим. Жазони ижро этиш муассасасида чилангарликни ўргандим. Ҳозир ўша ўрганган касбим билан шуғулланыман. Шукрки, доимий ишим бор, рўзгорим бут. Нотўғри йўлга кирганимдан жуда пушаймонман.

Афсуски, Равшан берилган имкониятдан тўғри хулоса чиқармади. Аксинча, энди фирибгарлик йўли билан кун кечиришни одатга айлантди. Наманган шаҳридаги машина бозорига бориб, сотувчи ва олувчиларнинг ишончига кирди. Бирининг машинасини иккинчисига сотиб, «ўн кунда пулини олиб бераман», дея ўша кунлик пулини олиб бошқа биронинг машинасига харидор бўлди. Бошқача айтганда, Алининг тўнини Валига кийгизди. Шу тариқа, «машиналик» сотиб бераман» дея уч ой оралиғида бир неча фуқаронинг 100 миллион сўмга яқин маблағини ўз нафси йўлида ўзлаштириб юборди.

Эндигина 29 ёшни қаршилаган Р. Абдуловнинг жиноий қилмишларига чек қўйилди. Унга нисбатан одил суд ўз ҳукмини ўқиди.

Сардорбек БОЛТАЕВ,
лейтенант.
Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ,
журналист.
Наманган вилояти.

Донишмандлардан бири «Шифокорлик касби фидойиликни, қалб ва фикр софлигини талаб қилади», деган экан. Дарҳақиқат, инсон саломатлигини муҳофаза қилишдек олижаноб вазифани шараф билан удралаётган тиббиёт ходимларини ҳар қанча эъзозласак арзийди. Аммо зиммасидаги масъулиятни унутган айрим шифокорларнинг ноўрин хатти-ҳаракатларини кўриб, дилинг хуфтон бўлади.

Хонқалик Б. Умар (исм-шарифи ўзгартирилган) жазо муддатини ўтаб қайтгач, анчагина мўмин-қобил бўлиб қолди. Кечиримлик ўзбек халқига хос бўлган фазилатлардан эканлигини яхши англаган туман тиббиёт бирлашмаси раҳбарияти унга яна бир бор ишонч билдириб, қишлоқ врачлик пунктига умумий амалиёт шифокори вазифасига ишга қабул қилди. Аммо ўрганган кўнгил, ўртанса кўймас, деганларидек, у яна эски хунарини қўмсаб қолди. Ҳаромдан ҳазар қилмайдиган бу кимса беморларни алдаб, ишончига кириб, фирибгарлик йўли билан ўзгаларнинг даромадини қўлга киритишга интилди.

НАФС БАНДАСИ

Жорий йилнинг 15 май куни тумандаги Сарапаён қишлоғида яшовчи Р. Абдуллаевнинг уйига бориб, «Уч юз минг сўм берсангиз, набирангизни камқон касалига чалинган бемор болалар рўйхатига ёзиб қўяман. Дори-дармонлардан бепул фойдаланасиз. Қолаверса, набирангиз учун ҳар ойда 148 минг сўм нафақа пули олиб турасиз», деб алдаб, 300 минг сўм пулини олиб кетади. Шунингдек, олти ой

давомида ўша қишлоқда истиқомат қилувчи кўплаб фуқароларнинг пулини ҳам фирибгарлик йўли билан қўлга киритди.

– Тушга яқин уйимизга кириб келган қишлоқ врачлик пункти шифокори Б. Умар қон босимини ўлчаб, эртагаёқ касалхонага ётишимни тайинлади, – дея хикоя қилади Ш. Қозоқов. – Сўнгра неварамни тиббий текширувдан ўтказиб, қони кам бемор сифатида нафақа

тайёрлашда ёрдам беришини айтди ва эвазига 700 минг сўм пул сўради. Ҳозирча пулимиз йўқ, икки кундан кейин келақол, дедим. У келишимнинг фуқаролик паспорти ва неварамнинг туғилганлик гувоҳномасини олиб кетди. Орадан икки кун ўтгач, «Ҳужжатлар тайёр бўлди. Кейинги ойдан бошлаб неварангизнинг нафақа пулини ола бошлайсиз», деди. Мен унинг гапларига ишониб, 700 минг сўм пулни ўз қўлим билан унга бериб юбордим.

Фирибгар шифокорнинг пуч ваъдаларига ишониб юрган сарапаёнликлар орадан бирмунча вақт ўтгач, алданиб қолишганини англаб етишди ва ички ишлар идораларига хабар беришди.

Ўз бурчига, қасамёдига хиёнат қилган саломатлик посбонининг жиноий хатти-ҳаракатлари тергов ва суд жараёнларида, гувоҳларнинг кўрсатмаларида ўз тасдиғини топди. Жиноят ишлари бўйича Хонқа туман суди фирибгарлик жиноятини содир қилиб, кўплаб инсонларни чув туширган Б. Умарга нисбатан қонунда белгиланган тартибда жазо тайинлади.

Яшин БОЛТАЕВ,
Ҳоразм вилояти.

ҚИДИРИЛМОҚДА

Жиноят содир этиб, тергов идораларидан яшириниб юрган куйидаги шахслар Самарқанд вилояти ИИБ ЖК ва ТҚҚБ томонидан қидирилмоқда.

Халича Абдуворисовна САМЕЕВА. 1985 йилда туғилган. Самарқанд тумани Янгиариқ-1 маҳалласида яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 135-моддаси 2-қисми «б», «е», «з» бандларида кўрсатилган жиноятларни содир этган.

Набижон Фурқат ўғли ЯХЎЕВ. 1991 йилда туғилган. Самарқанд шаҳар Ўзбекистон кўчаси 11-уйда яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 119-моддаси 3-қисми «а» бандида кўрсатилган жиноятни содир этган.

Исмоил САФАРОВ. 1953 йилда туғилган. Иштихон тумани Қулжамол маҳалласида яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 139-моддаси 3-қисми «а», «г» бандларида кўрсатилган жиноятларни содир этган.

Феруза Шамсиевна УРОҚОВА. 1972 йилда туғилган. Каттакўрғон шаҳар Мирзо Улуғбек кўчаси 20-уйда яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 223-моддаси 2-қисми «б» бандида кўрсатилган жиноятни содир этган.

Ойбек Расулович ТУРДИЕВ. 1982 йилда туғилган. Тошкент вилояти Зангиота тумани «Истиқбол» маҳалла фуқаролар йиғини Навоий кўчаси 122-уйда яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 168-моддаси 2-қисми «б» банди ва 28-211-моддаси 2-қисми «а» бандида кўрсатилган жиноятларни содир этган.

Муҳаббат Шамсиевна РАХИМОВА. Каттакўрғон шаҳар А. Сатторов кўчаси 3-уйда яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 223-моддаси 2-қисми «б» бандида кўрсатилган жиноятни содир этган.

Ҳокимбой Бахтиёрович РАХМОНОВ. 1995 йилда туғилган. Нуробод тумани Оқсой қишлоғида яшаган. Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 277-моддаси 3-қисми «г» бандида кўрсатилган жиноятни содир этган.

Юқорида номлари қайд этилган шахсларни кўрган, қаердалигини билганлардан Самарқанд вилояти ИИБ ЖК ва ТҚҚБга (0-366) 233-31-30 рақамли телефон орқали ёки яқин орадаги ички ишлар идораларига хабар беришларини сўраймиз.

▼ Кўрик-танлов

АЪЛОЧИ ХОДИМЛАР АНИҚЛАНДИ

Бухоро шаҳрида давлат ёнгин хавфсизлиги хизмати ходимлари ўртасида «Аълочи ходим» кўрик-танловининг якуний босқичи ўтказилди. Унда Давлат ёнгин хавфсизлиги хизматининг ҳарбийлаштирилган ва касбийлаштирилган ёнгин хавфсизлиги қисмларининг смена бошлиқлари, жанговар тайёргарликни ташкил этиш бўлими ҳамда ёнгинни ўчириш штаби муҳандислари тоифасига мансуб ходимлар ва хизматчилар қатнашди.

Кўрик-танлов давомида иштирокчиларнинг газ ва тундан ҳимоялаш аппаратларининг тузилиши ва ишлаш принциpidан хабардорлиги, текширувларни тўғри ўткази

олиши, шунингдек, спорт тўсинида тортилиш, 1000 метрга югуриш, 100 метрга тўсиқлар оша югуриш ва иш-ғол қилиш нарвонида ўқув миносининг 4-қаватига

кўтарилиш бўйича маҳоратлари синовдан ўтказилди. Шу билан бирга, уларнинг ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий,

тактик ва жанговар тайёргарлиги бўйича назарий билим савияси махсус тест саволлари орқали баҳоланди.

Танлов натижаларига кўра, ҳарбийлаштирилган ёнгин хавфсизлиги қисми смена бошлиқлари ўртасида Бухоро вилояти ИИБ ЁХБ смена бошлиғи, лейтенант Р. Шарипов, касбийлаштирилган ёнгин хавфсизлиги қисми смена бошлиқлари ўртасида Хоразм вилояти ИИБ ЁХБ смена бошлиғи С. Қосимов «Аълочи ходим» деб топилди.

Бухоро вилояти ИИБ ЁХБ муҳандиси, сержант Х. Азимов жанговар тайёргарликни ташкил этиш бўлими муҳандислари ўртасида танлов ғолиблигини қўлга ки-

ритган бўлса, Қорақалпоғистон Республикаси ИИБ ЁХБ муҳандиси, сержант А. Матниязов эса ёнгинни ўчириш штаби муҳандислари ўртасидаги беллашувда зафар кучди.

Алоқа хизмати йўналиши бўйича Бухоро вилояти ИИБ ЁХБ ходими, катта сержант И. Раупов «Илғор мухтаассис» деб топилди.

Кўрик-танлов ғолиблари диплом ҳамда эсдалик совғалари билан тақдирланди.

Жавлон НАЗРУЛЛАЕВ,
капитан.

СОҶА МАЛИКАЛАРИ БАҲСИ

Мамлакатимиз ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, чунончи, ички ишлар идоралари ходимлари орасида хотин-қизлар ҳам фидойилик ва мардлик намуналарини намоеън этиб хизмат кўрсатмоқда. Бугунги кунда тизим ходимларининг спорт билан шуғулланиши, жисмоний тайёргарлик ва касбий маҳоратини ошириши учун барча шароитлар яратилган.

Тизимда хизмат қилаётган аёл ходимларнинг жисмоний, тактик, хизмат-жанговар ҳамда касбий тайёргарликларини ошириш мақсадида Бухоро вилояти ИИБ ҳамда «Динамо» ЖТСЖ ҳамкорлигида ташкил этилган мусобақа кўтаринки руҳда бўлиб ўтди. Беллашувларда соҳа маликалари ўқотар қуролни қисмларга ажратиш, йиғиш, унинг тактик ва техник хусусиятлари, шунингдек, ўқ отиш бўйича ўзаро беллашдилар.

Мусобақа якунида вилоят ИИБ аппарати жамоасидан Моҳиғул Неъматова барча рақибларидан устун эканлигини намойиш қилиб, биринчи ўринни қўлга киритди. Вилоят ИИБ ЁХБ жамоаси вакили Диловар Жумаевага иккинчи ўрин насиб этди. Учинчи ўринга эса, вилоят ИИБ ЁХБ жамоасининг яна бир вакили Наргиза Айназарова лойиқ деб топилди.

Фахрли ўринларни қўлга киритган жамоалар ҳамда номинациялар ғолибларига вилоят «Динамо» ЖТСЖнинг дипломи ва эсдалик совғалари топширилди.

Бахтиёр РАҲМАТОВ,
капитан.
Бухоро вилояти.

ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ БЕЛЛАШДИ

Сирдарё вилояти «Динамо» ЖТСЖ режасига мувофиқ ҳамда Конституциямиз қабул қилинганининг йиғирма уч йиллиги муносабати билан вилоят ички ишлар идоралари жамоалари ўртасида волейбол мусобақаси ўтказилди.

Барча соҳавий хизматлар, шаҳар-туман ИИБлари волейбол жамоалари иштирок этган беллашувда иштирокчилар бор маҳоратларини намойиш этишди. Қизгин ва мурасасиз кечган баҳслар якунида барча рақибларидан кучли эканлигини амалда намойиш этган бошқарма АВБСО жамоаси биринчи ўринни қўлга киритди. Иккинчи ўрин вилоят ИИБ тергов ҳибсхонаси жамоасига, учинчи ўрин эса бошқарма ППХ ва ЖТСБ волейболчиларига насиб этди.

Ғолиблар эсдалик совғалари, диплом ва медаллар билан тақдирланди.

Шухрат ДАДАБОВЕВ,
катта лейтенант.

МУРОСАСИЗ ВА ШИДДАТЛИ РУҶДА

Қорақалпоғистон Республикаси ИИБ ШТБИХ касбий тайёргарлик бўлинмаси ташаббусига кўра, «Динамо» ЖТСЖ ҳамкорлигида Бош қомусимизнинг 23 йиллиги муносабати билан ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари ўртасида стол теннис бўйича мусобақа ўтказилди.

Нукус шаҳридаги Болалар ва ўсмирлар спорт мактабида бўлиб ўтган мазкур беллашувда иштирокчилар ўзларининг ҳар

томонлама пухта тайёргарлик кўрганини намойиш этишди.

Қизиқарли ва шиддатли кечган баҳслар якунида Қорақалпоғистон Республикаси ИИБ ЁХБ 9-ҲЁХХ ходими, сафдор Х. Бобожонов биринчи ўринни қўлга киритди.

Ўзбекистон Республикаси ИИБ Қоровул қўшинларига қарашли ҳарбий қисм вакили, сафдор А. Дилмуродов иккинчи, Қорақалпоғистон Республикаси ИИБ АВБСО ходими, кичик сер-

жант Е. Бегайдаров учинчи ўринни эгаллади. Бундан ташқари, турли номинациялар бўйича ҳам ғолиблар аниқланди.

Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазири, полковник Қ. Бердиев ғолиб ва совриндорларга диплом, эсдалик совғаларини тантанали равишда топширди.

Д. ЖУМАНИЕЗОВ.

Қорақалпоғистон Республикаси.

МАҲОРАТ НАМОЙИШИ

Андижондаги ёшлар спорт мажмуасида вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар ходимлари ўртасида стол теннис бўйича мусобақа бўлиб ўтди. Беллашув Андижон вилояти «Динамо» ЖТСЖ ходимлари томонидан ташкил этилди. Бундан кўзланган мақсад ходимлар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилишдан иборат эди. Мусобақада 16 та жамоадан 32 нафар спортчи иштирок этди.

Мурасасиз ўтган мусобақада жамоалар орасида вилоят ИИБ тергов ҳибсхонаси вакиллари тенг келадигани топилмади. Иккинчи ўринни вилоят Божхона бошқармаси спортчилари қўлга киритишди. Фахрли учинчи ўрин вилоят МХХБ ходимларига насиб этди.

Шахсий ҳисобда биринчи ўринни вилоят ИИБ ППХ ва ЖТСБ патруль-пост хизмати батальонининг 3-отряди милиционери, сафдор Рустамжон Отахонов эгаллади. Иккинчи ўринни вилоят ИИБ алоҳида вазифаларни бажарувчи сафарбар отряди ходими, сержант Улуғбек Исмоилов қўлга киритди. Учинчи ўрин вилоят Божхона бошқармаси ходими, божхона хизмати катта лейтенанти Фарҳодбек Абдужабборовга насиб этди.

«Ғалабага бўлган иродаси учун» номинациясида вилоят МХХБ ходими, майор Азаматжон Матбобоев ғолиб деб эътироф этилди.

«Намунали иштироки учун» номинациясида вилоят ИИБ АВБСО жамоаси зафар кучди.

Мусобақа ғолиб ва совриндорлари тантанали вазиятда фахрий ёрликлар, қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди.

Зафарбек ХОЛМУҲАММЕДОВ,
подполковник.
Андижон вилояти.

Суратда: вилоят ИИБ ППХ ва ЖТСБ патруль-пост хизмати батальонининг 3-отряди милиционери, сафдор Рустамжон Отахонов.

Борис КЛЕЙМАН олган сурат.

Малайзия пойтахти Куала Лумпур шаҳрида Осиё чемпионлар лигаси гуруҳ босқичига қуръа ташланди. Қуръа натижаларига кўра, қитъа миқёсида клублар ўртасидаги энг нуфузли мусобақада юртимиз шарофтини ҳимоя қиладиган жамоаларимиз қайси гуруҳларда баҳс олиб бориши маълум бўлди.

Ортада қолган мавсумда миллий чемпионатимизда иккинчи ўринни эгаллаган Тошкентнинг «Локомотив» жамоаси «А» гуруҳидан жой олди. «Темирийўлчилар» гуруҳида Эроннинг «Сепакон», БААнинг «Ал Наср», шунингдек, плей-офф ғолибига қарши баҳс олиб боришади. Плей-офф ўйини битта учрашувдан иборат

ГУРУҲ БОСҚИЧИГА ҚУРЪА ТАШЛАНДИ

бўлиб, унда Саудия Арабистонининг «Ал Иттиҳод» клуби ўз майдонида Иорданиянинг «Ал Виҳдат» жамоасини қабул қилади. Ушбу ўйинда ғалаба қозонган жамоа гуруҳнинг тўртинчи жамоасига айланади.

«Локомотив» гуруҳи ўйинларини 23 февраль куни ўз майдонида ўтадиган «Ал Наср» (БАА)га қарши ўйин билан бошлайди. 1 мартда плей-офф ғолиби майдонига сафар уюштиради.

Пойтахтнинг яна бир клуби – «Бунёдкор» жамоаси эса плей-офф босқичида зафар кучса, «В» гуруҳида баҳсларни давом этти-

риш ҳуқуқига эга бўлади. Гуруҳдан, шунингдек, «Ан Наср» (Саудия Арабистони), «Зоб Оҳан» (Эрон) ва «Лахвия» (Қатар) жамоалари ҳам жой олган.

Келгуси йилнинг 9 февралда пойтахтимизда бўлиб ўтадиган плей-офф баҳсида жамоамизга Бирлашган Араб Амирликларининг «Аш Шабаб» клуби рақиблик қилади.

Миллий чемпионатимиз ғолиби – «Пахтакор» жамоамиз «С» гуруҳида Саудия Арабистонининг «Ал Ҳилол», Эроннинг «Трактор-сози» ҳамда плей-офф ғолиби («Ал Жазира» (БАА) ёки «Ал

Садд» (Қатар) клубларига қарши кураш олиб боради. Нўъмон Ҳасанов шогирдлари 1-турни ўз майдонида ўтказди.

Қаршининг «Насаф» жамоаси мусобақанинг «Д» гуруҳи баҳсларида иштирок этади. Мазкур гуруҳдан Саудия Арабистони вице-чемпиони «Ал Аҳли», Бирлашган Араб Амирликларининг «Ал Айн» жамоалари ҳам ўрин олган. Тўртинчи жамоа номи эса Эроннинг «Нафт» ёки Қатарнинг «Ал Жайиш» жамоалари ўртасидаги ўйиндан сўнг маълум бўлади.

«Насаф» ОЧЛ доирасида 24 февраль куни Жиддада «Ал

Аҳли» (Саудия Арабистони) жамоасига қарши ўйин билан бошлайди. Қаршидаги дастлабки баҳс 2 март куни бўлиб ўтади. Шу куни Бирлашган Араб Амирликларининг «Ал Айн» жамоаси «Насаф» меҳмони бўлади.

Айтиш мумкинки, келаси йилги Осиё чемпионлар лигаси мукофот жамғармаси оширилди. Мусобақада ғалаба қозонган жамоа ОФК томонидан 3 миллион АҚШ доллари миқдорига рағбатлантирилади. Иккинчи ўрин соҳиби 1 миллион долларга эга бўлади. Тўртта ярим финалнинг ҳар бири 200 минг доллардан мукофот пули олса, чорак финалга чиққан жамоалар (ҳар бири) ўз ҳисобини 120 минг долларга бойитади. Гуруҳдан чиққан ҳар бир жамоа эса 80 минг доллардан иборат мукофот пулига эга бўлади.

Камол ОЛЛОЁРОВ.

Бу – қизиқ!

ЎРДАК УЧУН ... ЙЎЛАК

Буюк Британиянинг учта шахрида дарё ва каналлар бўйлаб ўтган йўлларда ўрдаклар учун алоҳида йўлаклар ажратилди. Булар Лондон, Бирменгем ва Манчестер шаҳарларидир. Ушбу жониворлар учун мўлжалланган йўлаклар оқ чизиқ билан ажратилган бўлиб, ўрдакнинг тасвири туширилган.

Ўтган йили Хитойнинг Чунцин шаҳрида уяли телефонда гаплашиб кетадиган пиёдалар учун махсус йўлак ажратилган эди. Чунки улар азбаройи мулоқот билан банд бўлгани сабабли ён-атрофига қарашмайди. Оқибатда бошқаларга урилиб кетишади.

ШУ ЁШИДА ҲАМ

Берлинлик 65 ёшли Аннегрет Раунинг 13 боланинг онаси эди. У яна бирваракайига тўрт фарзанд туғди. Эгизакларнинг учтаси ўғил бола, биттаси қизалоқ. Чақалоқларнинг вазни 655-960 грамм, бўйи 30-35 сантиметр ораллиғида.

Аёл етти неваранинг сеvimли бувижониси. Унинг энг катта фарзанди 40 ёшда. Шу пайтгача энг кичиги 10 ёшли Лёля эди. Айнан шу қизалоқ: «Ойижон, менга укача ёки сингилча олиб келинг», деб Аннегретни холи жонига қўймаган эди.

Интернет материаллари асосида тайёрланди.

БИЛАСИЗМИ?

Сайёрамизнинг энг иссиқ жойи Эрондаги Лут саҳроси.

Сўнгги 3500 йилнинг атиги 230 йилигина одамзот урушларсиз ўтказган.

Альбатрос қанотларини ёзганда, 3,6 метрга етади.

Хориждаги кўпгина супермаркетларда пишириқлар сотиладиган бўлим кириш эшигига яқин

жойлашган. Чунки улардан тараладиган ёқимли ҳид дўкон ёнидан ўтиб кетаётганларнинг иштаҳасини қитиқлаб, уларни ичкари киришга ундайди.

Кулупнайнинг уруғи мевасининг ичида эмас, ташқарисиди жойлашган.

Жон Рокфеллер машҳур миллиардернинг яккаю ягона ўғли бўлган. Отаси бой-бадавлат

эканлигига қарамай, фарзандларини қаттиққўллик ва тежамкорлик билан тарбия қилган. Масалан, Жон то саккиз ёшга тўлгунча опаларининг кийимларини кийиб катта бўлган.

Типратиканлар йирткич жонивор ҳисобланади. Улар қурбақалар, куртлар ва ҳашаротлар билан озикланади. Мева ва сабзавотларни эса хуш кўришмайди.

Тенг томонли тўртбурчак								Сайроқи қуш	Пойтахти – Аккра	Фарзанднинг фарзанди	Ёпишқоқ оқ тасма
Ҳарбий унвон	Юк кўтаринг техникаси	Газ модда	Катта фарзанд	Сув йўли	Чирой, гўзаллик					Кўрса-тиш олмоши	
				Мумтоз мусиқа-шунос, шоир							
	Мўйна-ли жонивор	Нома, мактуб		Кимёвий элемент, галоид		Дастлабки					
										Самолёт русуми	
	Саҳна санъати	Ошхона анжоми	Каш-фиёт			Отлар тўдаси					
						Суян-чиқсиз стул		Балиқ тури			
	Ҳикмат (турк шоири)	Металл галтак	Қаттиқ, рангли металл					Шамол	Нота		
				Қасд, қатъий қарор	Тахир, аччиқ	Осиё-даги давлат					
	Гўшт бўлағи			Жамият асоси						Лавозим	
Уч иж-рочили гуруҳ	Танг аҳвол					Сувсе-вар дон					
			Муҳам-мад ... (адиб)	Кўриқ-чи жонивор		Тарақ-қий этиш				Ювош-нинг акси	

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Ўзбекистон Республикаси ИИБ раҳбарияти, шахсий таркиби ва Фахрийлар кенгаши Алоқа бўлими бошлиғи, полковник Суннатилла Раҳмоновга падари бузруквори ОБЛАЁР отанинг вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдиради.	Ўзбекистон Республикаси ИИБ ШТБХ раҳбарияти ва шахсий таркиби Тарбиявий ишлар бошқармасига бевосита бўйсунувчи психология-полиграф гуруҳининг катта инспектор-психологи, катта лейтенант Жавлон Достовга падари бузруквори БОТИР отанинг вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдиради.
Ўзбекистон Республикаси ИИБ ШТБХ раҳбарияти ва шахсий таркиби Тарбиявий ишлар бошқармаси катта инспектори, майор Алижон Раҳматуллаевга волидаи муҳтарамаси МОВЛУДА аянинг вафот этганлиги муносабати билан таъзия изхор этади.	Сурхондарё вилоят ИИБ раҳбарияти ва шахсий таркиби Музратот тумани ИИБ канцелярия катта иш юритувчиси, кичик сержант Давлатмурод БОБОЕВнинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига таъзия изхор этади.
Транспортдаги ИИБ Қўқон темир йўл бекатидаги тармоқ ИИБ раҳбарияти ва шахсий таркиби Фарғона аэропортидаги тармоқ ИИБ патруль-пост хизмати милиционери, сафдор Зоиржон Сўпиевга падари бузруквори Маҳмуджон СЎПИЕВнинг вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдиради.	

МУНАЖЖИМЛАР БАШОРАТИ

Келгуси ҳафта учун

КҮЙ
Ушбу ҳафтада молиявий ишларингиз бароридан келади. Моддий аҳволингизни яхшилаб оласиз ёки уйингизни таъмирлатасиз. Турмуш ташвишлари кўпайиб кетади. Ҳаётингизда ўзгаришлар қилинг, ноодатий хатти-ҳаракатларни содир этишдан чўчиманг. Шундагина қаршингизда янги йўл очилади, умрингиз янги маъно касб этади.

СИГИР
Ҳамма нарсага эриша оламан деб ўйласангиз-у, аммо ўзингиз ҳеч қандай ҳаракат қилмасангиз, тез орада вазият сизнинг зарарингизга ўзгариб кетади. Энди жиддий қарорлар қабул қилишингизга тўғри келади. Ҳафтанинг ўрталарида ўзингизга бўлган ишончининг бир қадар сусайганлигидан саросимага тушманг. Шундагина турғунликдан чиқиб, олға интила оласиз. Бунинг натижасида ҳафтанинг охирига яқин илгаригидан кўра кўпроқ натижани қўлга киритасиз.

ЭГИЗАКЛАР
Ҳафтанинг бошида майда-чуйда ташвишларга ўралашиб қоласиз. Беҳудага кучингизни сарфлайсиз. Бунинг оқибатда ишларингиз жойидан силжимади. Ҳафтанинг ўрталарида ғайратингиз жўш уради. Эҳтиросларингизни назорат қилсангиз, тўғри йўналишга чиқиб оласиз. Ақлингизга таяниб, аниқ режага ва ҳисоб-китобга асосланиб иш кўринг.

КИСКИЧБАҚА
Бир қатор масалаларни ҳал қилишда фаол иштирокингиз талаб этилади. Мўмай даромад ишлаб олишингиз мумкин. Фақат бунинг учун ғайратли бўлишингиз, олға интилишингиз зарур. Шундагина яқинда бошлаган ишларингиз бароридан келади. Вазиятга ўзига хос ёндашсангиз самарали натижаларга эришасиз. Ўзингизга ишонинг ва тажриба қилиб кўришдан чўчиманг.

АРСЛОН
Вазият назарингизда унчалик барқарор бўлиб кўринмайди. Қатъий қарорга келишингиз учун ҳаракат қилмоқчи бўлган йўлингизни аниқ белгилаб олишингиз керак. Бу биринчи навбатда молиявий масалаларга тааллуқли. Муваффақиятга эришингизга имкон берувчи бир қанча гоёлар туғилади. Улардан биттасини танлаш осон кечмайди. Қандай ҳаракат қилишни умуман билмасангиз, бироз танаффус қилинг.

ПАЗИЗОД
Миянғизда жуда кўплаб фикрлар айланса-да, улар орасида бирорта ҳам фойдалиси бўлмаслиги мумкин. Борига қаноат қилмай, янаям кўпроқ нарсага эга бўлишни хоҳлайсиз. Шу боис олға интиласиз. Фақат ҳамкорлар танлашда жуда эҳтиёткор бўлинг. Уларнинг ҳаммаси ҳам гоёларингиз ва фикрларингизни тўғри баҳолай олмайди, баъзилари эса фойдадан кўра кўпроқ зарар келтиради. Вазмин бўлишни ўрганинг, йўқса энг яқин ҳамкорларингизни ҳам чўчитиб юборишингиз мумкин.

ТАРОЗИ
Ушбу ҳафтада бошлаган ҳар қандай ишингиз бароридан келади. Курашчанлик ҳамда бошқа одамларга таъсир кўрса-тиш хусусиятингиз кучаяди. Бу ишда керакли натижага эришингизда, шунингдек, бошқа одамлар билан мулоқот қилишингизда қўл келади. Ҳафтанинг ўрталарида дўстларингиз даврасида вақтингизни чоғ ўтказасиз. Бу фақатгина яхши дам ҳисобланмасдан, балки зарур маълумотларга ҳам эга бўлишингизга имкон беради.

ЧАЁН
Яқин инсонларингиз билан муносабатларда уйғунликка эришасиз. Улар сиздан қарз сўрашади. Бунинг ёмон аломат деб ҳисоблаш керак эмас. Чунки бу пайтда молиявий соҳада ва ҳар қандай савдо муносабатларида омадингиз чопади. Ҳафтанинг иккинчи ярмида хотиржамликка эришасиз. Атрофингизда юз бераётган воқеалар сизни асабийлаштирмайди, безовта қилмайди. Ҳа, ички хотиржамликка нима етсин.

ЁЙ
Ушбу ҳафтада малакангизни оширасиз. Бу кейинчалик турли қийинчиликларни енгишингизга имкон беради. Воқеалар ривожини ҳам кўп куч-қувватингизни олиб кўяди. Шунга қарамай уларнинг якуни ижобий бўлади. Бунинг натижасида одамларнинг ўзларини туттишлари, уларнинг хатти-ҳаракатлари сабабларини тушуниб етасиз. Бир қадар тажриба тўплаб, куч-қувватингизни тиклаб, олға интилишда давом этинг. Ҳафтанинг сўнгида янги гоёлар туғилади.

ТОҒ ЭЧКИСИ
Ҳеч нарсага қарамай мақсадингиз сари интилишга одатлангансиз. Бундай хусусият сизга ҳозир ҳам ёрдам беради. Агар қатъият билан ҳаракат қилсангиз, мақсадингизни амалга оширасиз. Бундан бирмунча муддат хурсанд бўласиз. Агар бошқаларнинг кўмағида мақсадингизга эришишга ҳаракат қилсангиз, эртами-кечми қоқиласиз. Оқибатда қўлга киритган натижаларингиз йўққа чиқади.

ҚОВҒА
Бирор ютуққа эришмоқчи бўлсангиз, сиздан ғайрат билан ишлаш талаб этилади. Аммо имкониятларингизни ҳамда куч-қувватингизни чамалаб ишга киришинг. Бошлаган барча ишларингиз бароридан келади. Ҳар қандай вазифани бемалол уудалайсиз. Ҳафтанинг охирида мириқиб дам оласиз.

БАЛИК
Мўлжаллаганингиздан кўра камроқ натижага эришганингиз сабабли ҳафтанинг бошида кўнглингиз тўлмайди. Шу боис яхшироқ натижани қўлга киритиш истағида ҳаракат қиласиз. Бошқалардан ҳам кўпроқ ишлашни талаб қиласиз. Ҳафтанинг ўрталарида руҳий уйғунликка эришасиз. Энди ҳаётдан чинакамига завқланасиз.